Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 13. mai 2014 kl. 09:15 – 10:45.
Møterom 546

Til stede:
Asbjørn Strandbakken (leder)
Magne Strandberg (a)
Bjørn Henning Østenstad – vara for Anneken Sperr (a)
Maria Vea Lund (b)
Anne Torekoven – vara for Kjersti Bakke Sørensen (c)
Peder Karijord (d)
Emilie Melbø Kristoffersen (d)

Forfall: Anneken Sperr, Kjersti Bakke Sørensen

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: Tirsdag 17. juni 2014

Sak 30/14	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 1. april. Godkjent på sirkulasjon 3. april ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak a. JUS113 Kontraktsrett I Tilleggslitteratur b. JUS262-2-A Trygderett. Redaksjonell endring av tillatte hjelpemidler til eksamen Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no De publiseres også sammen med innkallingen på Studieutvalgets nettside: http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/styrer-og-utvalg-ved-det-juridiske-fakultet/studieutvalget/innkallinger-og-protokoller-2013
3	Etterspurt informasjon om spesialemner a. Karakterfordeling spesialemner. b. Møtt til eksamen spesialemner. *Evt. tiltak på denne bakgrunnen overlates i første omgang til studieordningskomiteen.*
4	Vedtak i Den sentrale klagenemnden 5. september 2013, 30. januar og 10. mars 2014. **5. september 2013** 31/13: Ulovlige hjelpemidler til eksamen: Tidligere vedtak om annullering og utestengelse endret til annullering etter klage. (2012/13881) 32/13: Ulovlige hjelpemidler til eksamen: Tidligere vedtak om annullering og utestengelse endret til annullering etter klage. (2012/13870) 46/13: Klage over avslag på søknad om kontinuasjonseksamen. Ikke tatt til følge. (2013/4175) **30. januar 2014** 74/13: Ulovlige hjelpemidler til eksamen. Annullering. (2013/11432) 73/13: Ulovlige hjelpemidler til eksamen. Annullering (2013/11751) **10. mars 2014** 10/14: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider. Annullering (2013/13284) 9/14: Tekstsammenfall i skriftlige arbeider (masteroppgave). Annullering, utestengelse 1 ½ semester (2014/573) 15/14:Formell klage på eksamen. Ikke medhold. (2014/756) 6/14: Ulovlige hjelpemidler til eksamen. Annullering (2013/13222) **Vedtakene er unntatt offentlighet og settes ikke inn i dokumentet her.** *For øvrig informeres om at ankesak etter dom om eksamensfusk i Bergen Tingrett, er berammet for Gulating Lagmannsrett mandag 25. august 2014 kl. 09:00.* **Studieutvalget ber om å få seg forelagt sak om hvordan vi kan få bedre allmennpreventiv virkning av disse sakene.**
5	Søknad om SAK-midler

2014/3930-1	
6 2014/3930-2	Søknad om finansiering av 30 studieplasser til ekstraordinær masterutdanning)
7	Proposisjonen til endring av Universitets- og høyskoleloven er lagt fram.
Sak 31/14	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1	Masteroppgaver. Felles plattform for de tre juridiske fakultetene med hensyn til læringsmål, retningslinjer for veiledning, retningslinjer for sensur, karakterbeskrivelser. Utkast til fakultetsstyresak.
SU uttaler	SU anser innholdet i notatet for å være et godt uttrykk for de rammer som bør ligge om masteroppgaven, og oppfordrer fakultetsstyret til å fatte vedtak som foreslått.
2	Opptak av utenlandske søkere til spesialemner. Notat fra administrasjonen.
SU uttaler	Studieutvalget slutter seg til de synspunkter administrasjonen og fakultetsledelsen har gjort gjeldende: Det er ikke ønskelig at internasjonale søkere bosatt i utlandet skal søke opptak til JUSVALG (i.e. opptak uten avtale) - Fakultetet er ikke ansvarlig for å tilrettelegge for opptak av internasjonale søkere bosatt i utlandet som ikke omfattes av fakultetets og UiB sine innvekslingsavtaler. - Fakultetets internasjonaliseringsansvar er ivaretatt gjennom opptak av og tilrettelegging for innvekslingsstudenter. - Dersom det skulle være ønskelig for et fagmiljø å ta opp internasjonale studenter utenfor en avtale, er dette ivaretatt i det sentrale reglementet gjennom den eksisterende gjestestudentordningen.
3	Handlingsplan for internasjonalisering. Fra studieadministrasjonen.
SU uttaler	Studieutvalget slutter seg til handlingsplanen for internasjonalisering.
4	Lesesalplasser for masteroppgaveskrivende våren 2014 (mens Dragefjellet er under rehabilitering). Vi har mottatt en henvendelse fra en student.
SU uttaler	Fakultetet tar med innspillet i det videre arbeidet med tilrettelegging i perioden Dragefjellet er stengt.
	Vedtakssaker
Sak 32/14	JUS132 Pengekravsrett Nye læringsmål i henhold til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk. Forslag fra kursansvarlig Rune Sæbø. (Nå mangler vi "bare" JUS111 Forvaltningsrett I, JUS114 Juridisk metode og JUS123 Forvaltningsrett II. JUS114 Juridisk metode har fått en utsettelse pga ny emneansvarlig.)
Vedtak	Nye læringsmål for JUS132 Pengekravsrett vedtas som foreslått.
Sak 33/14	JUS113 Kontraktsrett I Nye læringsmål i henhold til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk. Forslag fra kursansvarlig Johan Giertsen.
Vedtak	Nye læringsmål for JUS113 Kontraktsrett I vedtas som foreslått
Sak 34/14	JUS131 Kontraktsrett II Nye læringsmål i henhold til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk. Forslag fra kursansvarlig Johan Giertsen.
Vedtak	Nye læringsmål for JUS131 Kontraktsrett II vedtas som foreslått.
Sak 35-14 **Vedtak**	Eksamensplan studieåret 2014/2015. Forslag fra studieadministrasjonen. Eksamensplanen for studieåret 2014/2015 vedtas som foreslått, med forbehold for: - Utvalget ber om en vurdering av om spesialemneeksamen kan legges 1– 2 uker senere. - Etter innspill fra studentene ber utvalget om en vurdering fra kursansvarlig med hensyn til om eksamen i JUS123 Forvaltningsrett II kan flyttes en dag fram, til mandag 9. juni 2015.

Eventuelt

Asbjørn Strandbakken
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 30/14 – 3

Spesialemner – orienteringer

Studieutvalget har etterspurt informasjon om spesialemner – det gjelder karakterfordeling og "størrelse" – dvs. antall studenter som gjennomfører emnene. Noe av dette er å finne i spesialemneevalueringen som ble lagt fram for SU 31. september 2013. De konkrete spørsmålene søkes besvart her.

Karakteroversikten er basert på snittkarakterer. En detaljert oversikt over fordeling til hver enkelt eksamen vil være svært arbeidskrevende – det kan framskaffes, men behovet må vurderes kritisk.

Oversikten over antall møtt til eksamen inneholder mye informasjon og omfatter de 11 semestrene som er gått fra emnene fikk sin nåværende form fra høsten 2008 til og med høsten 2013. Vær oppmerksom på at emnene har undervisning annetvhert semester, sånn at en oversikt over oddetall antall semestre vil gi en skjevhet.

Emnekode	Emnenavn	År	Semester	Møtt	Stått	Stryk	Snittkar	% stryk
JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2013	HØST	6	6	0	C	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2013	HØST	9	9	0	B	0,0
JUS250-2-C	Welfare Law	2013	HØST	2	2	0	A	0,0
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	2013	HØST	5	5	0	B	0,0
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2013	HØST	44	43	1	C	2,3
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2013	HØST	19	17	2	B	10,5
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2013	HØST	3	3	0	C	0,0
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2013	HØST	0	0	0		
JUS254-2-A	Politirett	2013	HØST	42	40	2	C	4,8
JUS255-2-A	Påtalerett	2013	HØST	39	33	6	C	15,4
JUS256-2-A	Skatterett I	2013	HØST	44	43	1	C	2,3
JUS256-2-B	Skatterett II	2013	HØST	25	25	0	B	0,0
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2013	HØST	68	66	2	C	2,9
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2013	HØST	5	5	0	B	0,0
JUS258-2-A	Konkurranserett	2013	HØST	4	3	1	C	25,0
JUS258-2-B	Competition Law	2013	HØST	0	0	0		
JUS259-2-A	Internasj. privatret	2013	HØST	5	5	0	B	0,0
JUS260-2-A	Design og patent	2013	HØST	7	6	1	B	14,3
JUS260-2-B	Opphavsrett	2013	HØST	16	16	0	C	0,0
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2013	HØST	6	6	0	B	0,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2013	HØST	13	12	1	B	7,7
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2013	HØST	24	24	0	B	0,0
JUS265-2-A	Planrett	2013	HØST	8	8	0	B	0,0
JUS270-2-A	Economic Analysis	2013	HØST	27	27	0	C	0,0
JUS271-2-A	Energy Law	2013	HØST	44	42	2	C	4,6
JUS272-2-A	American Law	2013	HØST	0	0	0		
JUS276-2-A	Human Rights Law	2013	HØST	61	61	0	C	0,0
JUS278-2-A	Comp. Private Law	2013	HØST	56	56	0	B	0,0
JUS279-2-A	TransnationalCommI	2013	HØST	43	43	0	C	0,0
JUS279-2-B	TransnationalCommII	2013	HØST	20	19	1	C	5,0
JUS280-2-A	Alternative Dispute	2013	HØST	57	57	0	C	0,0
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	2013	HØST	47	47	0	B	0,0
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2013	HØST	2	2	0	A	0,0

JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2013	VÅR	5	5	0	C	0,0

JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2013	VÅR	13	13	0	B	0,0
JUS250-2-C	Welfare Law	2013	VÅR	26	26	0	C	0,0
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2013	VÅR	20	18	2	C	10,0
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2013	VÅR	8	8	0	B	0,0
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2013	VÅR	9	9	0	C	0,0
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2013	VÅR	4	4	0	B	0,0
JUS254-2-A	Politirett	2013	VÅR	24	23	1	C	4,2
JUS255-2-A	Påtalerett	2013	VÅR	26	23	3	C	11,5
JUS256-2-A	Skatterett I	2013	VÅR	17	17	0	B	0,0
JUS256-2-B	Skatterett II	2013	VÅR	10	10	0	C	0,0
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2013	VÅR	50	49	1	C	2,0
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2013	VÅR	22	22	0	C	0,0
JUS258-2-A	Konkurranserett	2013	VÅR	8	8	0	C	0,0
JUS258-2-B	Competition Law	2013	VÅR	36	31	5	C	13,9
JUS259-2-A	Internasj. privatret	2013	VÅR	2	2	0	B	0,0
JUS260-2-A	Design og patent	2013	VÅR	0	0	0		
JUS260-2-B	Opphavsrett	2013	VÅR	5	4	1	C	20,0
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2013	VÅR	1	1	0	E	0,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2013	VÅR	4	4	0	C	0,0
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2013	VÅR-N	1	1	0	C	0,0
JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	2013	VÅR	4	4	0	B	0,0
JUS264-2-A	Forvaltningsskikk	2013	VÅR	5	5	0	B	0,0
JUS265-2-A	Planrett	2013	VÅR	1	1	0	B	0,0
JUS270-2-A	Economic Analysis	2013	VÅR	1	1	0	C	0,0
JUS271-2-A	Energy Law	2013	VÅR	3	3	0	C	0,0
JUS272-2-A	American Law	2013	VÅR	29	28	1	B	3,5
JUS273-2-A	Legal Philosophy	2013	VÅR	18	16	2	C	11,1
JUS273-2-C	Law and Justice	2013	VÅR	17	15	2	C	11,8
JUS274-2-A	Comp Comp Law 1	2013	VÅR	13	10	3	B	23,1
JUS276-2-A	Human Rights Law	2013	VÅR	3	3	0	C	0,0
JUS277-2-A	Intro to Copyright	2013	VÅR	22	22	0	C	0,0
JUS277-2-B	Internat. Copyright	2013	VÅR	22	22	0	C	0,0
JUS278-2-A	Comp. Private Law	2013	VÅR	3	3	0	A	0,0
JUS279-2-B	TransnationalCommII	2013	VÅR	0	0	0		
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	2013	VÅR	1	1	0	B	0,0
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2013	VÅR	26	25	1	B	3,9
JUS283-2-A	Arbitration Theory a	2013	VÅR	26	26	0	B	0,0
JUS284-2-A	Criminology	2013	VÅR	11	11	0	C	0,0
JUS325	Rettshjelp	2013	VÅR	25	25	0		0,0
JUS329	Universitetsped.veil	2013	VÅR	40	40	0		0,0
JUS330	Prosedyrekonkurranse	2013	VÅR	2	2	0		0,0

JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2012	HØST	9	9	0	C	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2012	HØST	6	6	0	B	0,0
JUS250-2-C	Welfare Law	2012	HØST	1	1	0	B	0,0
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	2012	HØST	1	1	0	B	0,0
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2012	HØST	61	61	0	C	0,0
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2012	HØST	23	23	0	B	0,0
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2012	HØST	4	4	0	B	0,0
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2012	HØST	2	1	1	A	50,0
JUS254-2-A	Politirett	2012	HØST	47	46	1	C	2,1

JUS255-2-A	Påtalerett	2012	HØST	37	33	4	C	10,8
JUS256-2-A	Skatterett I	2012	HØST	37	35	2	B	5,4
JUS256-2-B	Skatterett II	2012	HØST	26	24	2	C	7,7
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2012	HØST	80	75	5	C	6,3
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2012	HØST	16	16	0	C	0,0
JUS258-2-A	Konkurranserett	2012	HØST	5	5	0	C	0,0
JUS258-2-B	Competition Law	2012	HØST	0	0	0		
JUS259-2-A	Internasj. privatret	2012	HØST	11	9	2	B	18,2
JUS260-2-A	Design og patent	2012	HØST	7	7	0	B	0,0
JUS260-2-B	Opphavsrett	2012	HØST	16	15	1	B	6,3
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2012	HØST	8	8	0	C	0,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2012	HØST	19	19	0	C	0,0
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2012	HØST	28	28	0	B	0,0
JUS262-2-A	Trygderett	2012	HØST	3	2	1	A	33,3
JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	2012	HØST	6	6	0	B	0,0
JUS265-2-A	Planrett	2012	HØST	6	6	0	B	0,0
JUS270-2-A	Economic Analysis	2012	HØST	25	25	0	C	0,0
JUS271-2-A	Energy Law	2012	HØST	31	29	2	C	6,5
JUS272-2-A	American Law	2012	HØST	0	0	0		
JUS273-2-B	Rettsteori	2012	HØST	1	1	0	B	0,0
JUS274-2-A	Comp Comp Law 1	2012	HØST	0	0	0		
JUS275-2-A	Terrorism	2012	HØST	35	34	1	C	2,9
JUS276-2-A	Human Rights Law	2012	HØST	45	45	0	C	0,0
JUS278-2-A	Comp. Private Law	2012	HØST	45	45	0	B	0,0
JUS279-2-A	TransnationalCommI	2012	HØST	30	30	0	C	0,0
JUS279-2-B	TransnationalCommII	2012	HØST	14	14	0	C	0,0
JUS280-2-A	Alternative Dispute	2012	HØST	48	48	0	B	0,0
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	2012	HØST	33	33	0	B	0,0
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2012	HØST	1	0	1		100,0
JUS325	Rettshjelp	2012	HØST	3	3	0		0,0

JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2012	VÅR	4	4	0	C	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2012	VÅR	12	12	0	B	0,0
JUS250-2-C	Welfare Law	2012	VÅR	26	26	0	B	0,0
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	2012	VÅR	4	4	0	B	0,0
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2012	VÅR	21	20	1	B	4,8
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2012	VÅR	2	2	0	B	0,0
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2012	VÅR	8	8	0	B	0,0
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2012	VÅR	2	2	0	B	0,0
JUS254-2-A	Politirett	2012	VÅR	11	8	3	B	27,3
JUS255-2-A	Påtalerett	2012	VÅR	8	8	0	C	0,0
JUS256-2-A	Skatterett I	2012	VÅR	10	10	0	B	0,0
JUS256-2-B	Skatterett II	2012	VÅR	10	9	1	C	10,0
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2012	VÅR	45	44	1	C	2,2
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2012	VÅR	22	22	0	C	0,0
JUS258-2-A	Konkurranserett	2012	VÅR	5	5	0	B	0,0
JUS258-2-B	Competition Law	2012	VÅR	30	30	0	C	0,0
JUS259-2-A	Internasj. privatret	2012	VÅR	1	1	0	C	0,0
JUS260-2-A	Design og patent	2012	VÅR	4	4	0	C	0,0
JUS260-2-B	Opphavsrett	2012	VÅR	3	3	0	C	0,0
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2012	VÅR	3	3	0	B	0,0

JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2012	VÅR	9	9	0	B	0,0
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2012	VÅR-N	1	1	0	B	0,0
JUS262-2-A	Trygderett	2012	VÅR	3	3	0	B	0,0
JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	2012	VÅR	11	10	1	B	9,1
JUS264-2-A	Forvaltningsskikk	2012	VÅR	10	10	0	B	0,0
JUS271-2-A	Energy Law	2012	VÅR	6	6	0	C	0,0
JUS272-2-A	American Law	2012	VÅR	24	24	0	B	0,0
JUS273-2-A	Legal Philosophy	2012	VÅR	25	25	0	C	0,0
JUS273-2-C	Law and Justice	2012	VÅR	11	10	1	A	9,1
JUS274-2-A	Comp Comp Law 1	2012	VÅR	6	6	0	B	0,0
JUS276-2-A	Human Rights Law	2012	VÅR	1	1	0	B	0,0
JUS277-2-A	Intro to Copyright	2012	VÅR	17	17	0	C	0,0
JUS277-2-B	Internat. Copyright	2012	VÅR	13	13	0	C	0,0
JUS278-2-A	Comp. Private Law	2012	VÅR	1	1	0	B	0,0
JUS279-2-A	TransnationalCommI	2012	VÅR	0	0	0		
JUS279-2-B	TransnationalCommII	2012	VÅR	1	1	0	C	0,0
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	2012	VÅR	1	1	0	B	0,0
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2012	VÅR	26	26	0	C	0,0
JUS283-2-A	Arbitration Theory a	2012	VÅR	14	14	0	C	0,0
JUS325	Rettshjelp	2012	VÅR	25	25	0		0,0
JUS329	Universitetsped.veil	2012	VÅR	24	24	0		0,0
JUS330	Prosedyrekonkurranse	2012	VÅR	3	3	0		0,0

JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2011	HØST	7	7	0	C	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2011	HØST	1	1	0	A	0,0
JUS250-2-C	Welfare Law	2011	HØST	0	0	0		
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	2011	HØST	12	11	1	D	8,3
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2011	HØST	64	62	2	B	3,1
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2011	HØST	14	14	0	B	0,0
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2011	HØST	3	3	0	B	0,0
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2011	HØST	0	0	0		
JUS254-2-A	Politirett	2011	HØST	44	41	3	C	6,8
JUS255-2-A	Påtalerett	2011	HØST	36	34	2	C	5,6
JUS256-2-A	Skatterett I	2011	HØST	34	33	1	B	2,9
JUS256-2-B	Skatterett II	2011	HØST	16	13	3	C	18,8
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2011	HØST	73	69	4	C	5,5
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2011	HØST	19	17	2	C	10,5
JUS258-2-A	Konkurranserett	2011	HØST	1	1	0	A	0,0
JUS258-2-B	Competition Law	2011	HØST	1	0	1		100,0
JUS259-2-A	Internasj. privatret	2011	HØST	12	12	0	B	0,0
JUS260-2-A	Design og patent	2011	HØST	12	12	0	B	0,0
JUS260-2-B	Opphavsrett	2011	HØST	18	17	1	B	5,6
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2011	HØST	8	8	0	C	0,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2011	HØST	17	17	0	C	0,0
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2011	HØST	28	28	0	C	0,0
JUS262-2-A	Trygderett	2011	HØST	5	4	1	B	20,0
JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	2011	HØST	4	4	0	A	0,0
JUS270-2-A	Economic Analysis	2011	HØST	30	30	0	C	0,0
JUS271-2-A	Energy Law	2011	HØST	48	44	4	C	8,3
JUS272-2-A	American Law	2011	HØST	0	0	0		
JUS273-2-A	Legal Philosophy	2011	HØST	3	3	0	B	0,0

JUS275-2-A	Terrorism	2011	HØST	31	30	1	C	3,2
JUS276-2-A	Human Rights Law	2011	HØST	26	26	0	C	0,0
JUS277-2-A	Intro to Copyright	2011	HØST	1	0	1		100,0
JUS277-2-B	Internat. Copyright	2011	HØST	1	0	1		100,0
JUS278-2-A	Comp. Private Law	2011	HØST	35	34	1	B	2,9
JUS280-2-A	Alternative Dispute	2011	HØST	32	32	0	C	0,0
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	2011	HØST	28	28	0	B	0,0
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2011	HØST	1	1	0	A	0,0
JUS325	Rettshjelp	2011	HØST	0	0	0		

JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2011	VÅR	13	13	0	C	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2011	VÅR	7	7	0	B	0,0
JUS250-2-C	Welfare Law	2011	VÅR	19	19	0	B	0,0
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	2011	VÅR	1	1	0	C	0,0
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2011	VÅR	16	15	1	C	6,3
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2011	VÅR	7	7	0	C	0,0
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2011	VÅR	7	7	0	C	0,0
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2011	VÅR	1	1	0	D	0,0
JUS254-2-A	Politirett	2011	VÅR	14	12	2	C	14,3
JUS255-2-A	Påtalerett	2011	VÅR	15	14	1	D	6,7
JUS256-2-A	Skatterett I	2011	VÅR	9	7	2	C	22,2
JUS256-2-B	Skatterett II	2011	VÅR	13	12	1	C	7,7
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2011	VÅR	36	35	1	B	2,8
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2011	VÅR	18	18	0	B	0,0
JUS258-2-A	Konkurranserett	2011	VÅR	7	7	0	B	0,0
JUS258-2-B	Competition Law	2011	VÅR	13	13	0	D	0,0
JUS260-2-A	Design og patent	2011	VÅR	0	0	0		
JUS260-2-B	Opphavsrett	2011	VÅR	3	3	0	B	0,0
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2011	VÅR	3	3	0	B	0,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2011	VÅR	4	4	0	B	0,0
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2011	VÅR-N	1	1	0	A	0,0
JUS262-2-A	Trygderett	2011	VÅR	3	3	0	C	0,0
JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	2011	VÅR	4	4	0	B	0,0
JUS270-2-A	Economic Analysis	2011	VÅR	1	0	1		100,0
JUS271-2-A	Energy Law	2011	VÅR	0	0	0		
JUS272-2-A	American Law	2011	VÅR	23	23	0	C	0,0
JUS273-2-A	Legal Philosophy	2011	VÅR	15	15	0	C	0,0
JUS273-2-B	Rettsteori	2011	VÅR	3	3	0	A	0,0
JUS273-2-C	Law and Justice	2011	VÅR	6	6	0	C	0,0
JUS274-2-A	Comp Comp Law 1	2011	VÅR	5	5	0	B	0,0
JUS276-2-A	Human Rights Law	2011	VÅR	3	3	0	C	0,0
JUS277-2-A	Intro to Copyright	2011	VÅR	19	19	0	C	0,0
JUS277-2-B	Internat. Copyright	2011	VÅR	15	15	0	B	0,0
JUS279-2-A	TransnationalComml	2011	VÅR	24	24	0	B	0,0
JUS279-2-B	TransnationalCommII	2011	VÅR	12	11	1	B	8,3
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2011	VÅR	22	22	0	B	0,0
JUS283-2-A	Arbitration Theory a	2011	VÅR	6	6	0	B	0,0
JUS325	Rettshjelp	2011	VÅR	23	23	0		0,0
JUS329	Universitetsped.veil	2011	VÅR	36	36	0		0,0
JUS330	Prosedyrekonkurranse	2011	VÅR	3	3	0		0,0

JUS250-2-A	Helserett: Ytelser	2010	HØST	6	6	0	C	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	2010	HØST	10	10	0	B	0,0
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	2010	HØST	5	5	0	B	0,0
JUS251-2-A	Grl. arbeidsrett	2010	HØST	61	59	2	C	3,3
JUS251-2-B	Arb.rett fordypning	2010	HØST	26	24	2	C	7,7
JUS252-2-A	Komm. kontrakt I	2010	HØST	3	3	0	B	0,0
JUS252-2-B	Komm. kontr II	2010	HØST	4	4	0	C	0,0
JUS253-2-A	Kommunalrett I	2010	HØST	6	5	1	D	16,7
JUS253-2-B	Kommunalrett II	2010	HØST	1	1	0	C	0,0
JUS254-2-A	Politirett	2010	HØST	57	54	3	C	5,3
JUS255-2-A	Påtalerett	2010	HØST	49	47	2	C	4,1
JUS256-2-A	Skatterett I	2010	HØST	45	44	1	B	2,2
JUS256-2-B	Skatterett II	2010	HØST	26	24	2	C	7,7
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	2010	HØST	80	80	0	C	0,0
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	2010	HØST	11	11	0	C	0,0
JUS258-2-A	Konkurranserett	2010	HØST	6	6	0	C	0,0
JUS258-2-B	Competition Law	2010	HØST	0	0	0		
JUS259-2-A	Internasj. privatret	2010	HØST	8	8	0	B	0,0
JUS260-2-A	Design og patent	2010	HØST	7	7	0	C	0,0
JUS260-2-B	Opphavsrett	2010	HØST	13	13	0	B	0,0
JUS260-2-C	Kjennetegnsrett	2010	HØST	4	4	0	B	0,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	2010	HØST	18	18	0	C	0,0
JUS261-2-A	Konfliktmekling	2010	HØST	19	19	0	B	0,0
JUS262-2-A	Trygderett	2010	HØST	0	0	0		
JUS263-2-A	Børs- og verdipapir	2010	HØST	5	5	0	B	0,0
JUS270-2-A	Economic Analysis	2010	HØST	18	17	1	C	5,6
JUS271-2-A	Energy Law	2010	HØST	16	14	2	C	12,5
JUS272-2-A	American Law	2010	HØST	0	0	0		
JUS273-2-A	Legal Philosophy	2010	HØST	1	0	1		100,0
JUS273-2-B	Rettsteori	2010	HØST	2	2	0	A	0,0
JUS273-2-C	Law and Justice	2010	HØST	0	0	0		
JUS275-2-A	Terrorism	2010	HØST	23	23	0	C	0,0
JUS276-2-A	Human Rights Law	2010	HØST	34	34	0	B	0,0
JUS278-2-A	Comp. Private Law	2010	HØST	45	45	0	C	0,0
JUS279-2-A	TransnationalCommI	2010	HØST	0	0	0		
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	2010	HØST	0	0	0		

	H13		V13		H12		V12		H11		V11		H10		V10		H09		V09		H08		Til		Produ sert stp
Emnekode	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	
JUS251-1-A	5	5			1	1	4	4	12	11	1	1	5	5	2	2	4	4	1	1	14	14	49	48	480
JUS250-2-A	6	6	5	5	9	9	3	3	7	7	13	13	6	6	8	8	2	2	7	7	6	6	72	72	720
JUS250-2-B	9	9	13	13	6	6	12	12	1	1	7	7	10	10	5	5	3	3	5	5	6	6	77	77	770
JUS250-2-C	2	2	26	26	1	1	26	26			19	19			14	13	1	0	19	19	0	0	108	106	1060
JUS251-2-A	43	42	15	14	60	60	19	18	60	58	12	11	59	57	12	11	37	35	7	7	32	32	356	345	3450
JUS251-2-B	18	16	7	7	22	22	2	2	14	14	5	5	26	24	2	1	18	18	2	2	19	18	135	129	1290
JUS252-2-A											***Utgår***		1	1	2	2	4	4	3	3	21	18	31	28	280
JUS252-2-B											***Utgår***		2	2	3	3	7	7	4	4	20	20	36	36	360
JUS253-2-A	3	3	8	8	4	4	7	7	3	3	5	5	6	5	3	3	2	2	5	5			46	45	450
JUS253-2-B	0	0	4	4	2	1	2	2			1	1	1	1	4	3	1	0	1	1			16	13	130
JUS254-2-A	38	36	16	15	46	45	10	7	40	37	8	7	54	51	10	9	44	42	5	4	34	31	305	284	5680
JUS255-2-A	35	30	18	16	37	33	5	5	35	34	10	9	47	45	12	12	49	43	8	6	27	25	283	258	2580
JUS256-2-A	42	41	9	9	36	34	8	8	33	32	6	6	43	42	6	6	50	45	6	5	55	54	294	282	2820
JUS256-2-B	25	25	7	7	24	22	7	6	14	11	9	8	23	21	1	1	36	35	8	8	42	39	196	183	1830
JUS257-2-A	60	59	37	36	73	70	27	26	71	67	31	30	76	76	26	26	55	53	26	26	5	5	487	474	4740
JUS257-2-B	4	4	19	19	12	12	19	19	17	15	16	16	10	10	14	14	6	6	11	11	7	6	135	132	1320
JUS258-2-A	3	2	7	7	5	5	5	5	1	1	7	7	5	5	11	11	0	0	6	6	4	4	54	53	530
JUS258-2-B	0	0	36	31	0	0	30	30	1	0	13	13	0	0	11	11	0	0	21	21			112	106	1060
JUS259-2-A	5	5	2	2	11	9	1	1	12	12			8	8	0	0	6	6	3	3	15	15	63	61	610
JUS260-2-A	7	6	0	0	6	6	2	2	12	12	0	0	6	6	2	2	7	7	0	0	6	6	48	47	470
JUS260-2-B	15	15	4	3	16	15	3	3	17	16	3	3	13	13	3	3	16	16	1	1	12	12	103	100	1000
JUS260-2-C	6	6	0	0	8	8	3	3	8	8	2	2	4	4	0	0	10	10	1	1	9	9	51	51	510
JUS260-2-D	13	12	3	3	18	18	7	7	17	17	1	1	17	17	6	5	13	13	3	3	19	19	117	115	1150
JUS261-2-A	24	24	1	1	26	26	1	1	28	28	1	1	19	19			42	42	30	30	38	38	210	210	4200
JUS261-2-B																	12	12			9	9	21	21	0
JUS262-2-A					3	2	3	3	5	4	3	3	0	0	5	5	5	5	3	3			27	25	250
JUS263-2-A			4	4	5	5	11	10	4	4	4	4	4	4	5	5	2	2	7	7			46	45	450
JUS264-2-A			5	5			10	10															15	15	150
JUS265-2-A	8	8	1	1	6	6																	15	15	150
JUS270-2-A	26	26	1	1	25	25			30	30	1	0	18	17	0	0	10	10			15	14	126	123	1230
JUS271-2-A	44	42	1	1	31	29	4	4	48	44	0	0	15	13	1	1	17	14	1	1	21	20	183	169	1690
JUS272-2-A	0	0	29	28	0	0	24	24			23	23	0	0	20	20			27	27			123	122	1220
JUS273-2-A			18	16			25	25	3	3	15	15	1	0	11	10	0	0	11	11			84	80	800
JUS273-2-B					1	1					3	3	2	2	2	2	1	1	5	5			14	14	140
JUS273-2-C			17	15			11	10			6	6	0	0	4	4	0	0	9	9			47	44	440
JUS274-2-A			13	10	0	0	6	6			5	5			8	8	0	0	8	8			40	37	370
JUS275-2-A					35	34			31	30			23	23			26	26	1	1	31	29	147	143	1430

JUS276-2-A	61	61	3	3	45	45	1	1	26	26	3	3	34	34	1	1	41	37	1	1	29	27	245	239	2390
JUS277-2-A			22	22			17	17			19	19			24	24			28	27			110	109	545
JUS277-2-B			22	22			13	13			15	15			19	19			20	20			89	89	890
JUS278-2-A	56	56	3	3	45	45	1	1	35	34			45	45	1	1	38	38	2	2	22	22	248	247	2470
JUS279-2-A	43	43			30	30	0	0			24	24	0	0	8	8			3	3	5	5	113	113	1130
JUS279-2-B	20	19	0	0	14	14	1	1			12	11			1	1			2	2	0	0	50	48	480
JUS280-2-A	57	57			48	48			32	32					14	14			19	19			170	170	1700
JUS281-2-A	47	47	1	1	33	33	1	1	27	27					12	12			8	8			129	129	1290
JUS282-2-A	2	2	26	25	1	0	26	26	1	1	22	22	0	0	15	14			6	6			99	96	960
JUS283-2-A			26	26			14	14			6	6			6	6							52	52	1040
JUS283-2-B													***Slått samm***		3	3							3	3	30
JUS284-2-A	***Bare én gal***		11	11																			11	11	110
JUS325					3	3	25	25			23	23			21	21	12	12	9	9	12	12	105	105	3150
JUS329							24	24			36	36			39	39			30	30			129	129	1935
JUS330								3	3		3	3			3	3			3	3			12	12	180
JUS350															***Utgår***		17	14			22	19	39	33	990
Til sammen	**727**	**709**	**440**	**420**	**748**	**727**	**420**	**415**	**648**	**619**	**393**	**386**	**583**	**566**	**380**	**372**	**594**	**564**	**386**	**381**	**557**	**534**	**5876**	**5693**	**65100**

Grønn tekst: Engelsk emne

Celle uten registrering: Eksamen har ikke vært tilbudt, eller det har vært ingen oppmeldte. 0: Ingen møtte til/besto eksamen, men der var oppmeldte

Kilde: FS581.002 Studiepoengstatistikk pr emne - nivåfordelt. 184-16-* Alle kandidater Gjentatte forsøk ikke med

På disse 11 semestrene har spesialemnene produsert 65100 studiepoeng - det tilsvarer 1085 helårsekvivalenter, dvs 197 helårsekvivalenter/år.

Forventet produksjon ut fra opptakstall alene, skulle være 193 helårsekvivalenter/år (siden spesialemne"kvoten" er en halv årsenhtet for studentene).

I realiteten kunne vi vente langt mindre, ettersom mange reiser ut, og noen faller fra.

Dette innebærer at vårt tilbud av spesialemner til "andre" - særlig til innreisende utenlandske studenter - ikke er uten betydning for produksjonen i spesialemnene.

Tilbake til sakslisten

Sak 30/14 – 5

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Universitetsdirektørens kontor

Referanse	Dato
2014/3930-JOSP	22.04.2014

Søknad til Kunnskapsdepartementet om SAK-midler til utvikling av regionalt samarbeid om jusutdanning

Viser til hyggelig møte i kunnskapsdepartementet 26. og 27. mars.

På bakgrunn av møtet har vi gått videre i vår konkretisering av planene for det rettsstudiet vi ser for oss i Bergen. I disse planene vil vi inkorporere de akkrediterte bachelorutdanningene som er etablert i *Stavanger*, *Lillehammer* og *Kristiansand*. Et slikt grep er godt forenlig med et overordnet mål om en optimal ressursutnyttelse i utdanningen av høyt kvalifiserte jurister for framtidens behov.

Vår oppfatning er at den "generalistutdanningen" rettsstudiet har tatt sikte på fram til nå, er i ferd med å bli en illusjon. Fordi stadig flere samfunnsområder rettsliggjøres, og økende samhandling mellom individer og nasjoner i stigende grad aktualiserer rettslig rådgiving og konfliktløsning, vil det ikke være verken mulig eller ønskelig å utdanne jurister som er "like gode til alt". På den ene siden er spisskompetanse etterspurt, på den andre siden blir det mindre realistisk at noen skal være "like gode til alt". Dette taler for at vi introduserer spesialisering i utdanningen – som departementet er kjent med har Det juridiske fakultet i Bergen iverksatt utredning med sikte på innføring av en studiemodell som ivaretar dette hensynet.

Også framtidens jurister skal imidlertid bære videre et sett av normer og tradisjoner som representerer rettssikkerhet, likhet og de idealene vår rettsstat er bygget på. *Denne kompetansen må være felles for alle jurister.* Det innebærer at det bachelorstudiet som de ulike masterspesialiseringene bygger på, blir kritisk viktig i utdanningsmodellen.

Pr i dag utdannes bachelorkandidater i rettsvitenskap ved flere institusjoner – alle utenfor de etablerte universitetenes juridiske fakulteter. Fra 2016 regner vi med at også Det juridiske fakultet i Bergen vil utdanne bachelorkandidater. Modellen vil være bygget på prinsippet om at bachelorstudiet skal være formidleren av grunnverdier, holdninger og tradisjoner.

For å kunne tjenestegjøre som jurist vil det være et krav at man har en mastergrad. Det vil fortsatt bare være de tre juridiske fakultetene som utdanner mastere. Vårt ønske er at disse masterne – både

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
Telefaks 55589510
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Dragefjellet, M.
Lagabøtespl. 1
Bergen

Saksbehandler
Johanne Spjelkavik
55589517

våre egne og de som utdannes i Tromsø og Oslo – skal holde et så høyt faglig nivå som mulig. Følgelig er det nærliggende å ønske så bred rekruttering som mulig til de masterprogrammene vi etablerer. Det innebærer at de bachelorkandidatene som utdannes ved andre institusjoner, bør inngå i rekrutteringsgrunnlaget vårt. I tillegg til at det åpenbart er samfunnsøkonomisk nyttig med en slik samordning, er det vår erfaring at mange av de som tar en bachelorgrad i dag, faktisk ønsker å fortsette til en mastergrad. Sammenholdt med prognoser som antyder et udekket behov for jurister om bare få år, anser vi at våre planer vil være i god overensstemmelse med samfunnets ønsker og behov i videre forstand.

For oss ved Det juridiske fakultet i Bergen er det imidlertid *en ufravikelig forutsetning* at de bachelorkandidatene som blir tatt opp til å gjennomføre et masterstudium hos oss, holder en faglig standard – i vid forstand – som er forenlig med "mastersertifisering" fra oss. Det innebærer langt mer enn krav til læringsmål og karakterer. Det innebærer kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse slik vi har valgt å utforme kravene i vårt eget bachelorstudium. De kravene vil som nevnt være utformet med sikte på å sikre juristenes "ryggmargreflekser" med hensyn til rettsstatens verdigrunnlag.

Vårt bestemte inntrykk er at disse målsetningene våre ikke på noen måte er i strid med de målsetningene vi ser i de institusjonene som administrerer bachelorstudiene i dag. Det som imidlertid trengs, er en godt utbygd arena for å formidle de omfattende betraktningene og grundige vurderingene som ligger bak de valg og prioriteringer vi gjør for våre programmer. Det er kritisk viktig å sikre at de samme kravene til kvalitet – og den samme forståelsen av kvalitetsbegrepene – gjør seg gjeldende på alle involverte institusjoner.

Samtidig ser vi at miljøene på de andre institusjonene sitter med faglige ressurser som vi ville ha stort utbytte av å kunne nytte i Bergen. Det leder et steg videre i utviklingen av samhandling: Arenaen omfatter ikke bare bachelorkandidater som kommer til Bergen for å bli mastere – det åpnes også for et faglig samarbeid og utveksling som kan gi meget store gevinster for alle miljøene, og for fagpersonell så vel som for studenter.

På denne bakgrunnen ser vi et stort behov for å etablere arenaer for samhandling med institusjonene og fagmiljøene i Stavanger, Lillehammer og Kristiansand. Slike velfungerende arenaer vil være helt avgjørende for at den sterkt ønskelige samhandlingen om juristutdanningen kan komme i stand.

Vi ser for oss en rekke konkrete tiltak for å etablere nødvendig samhandling:

- Vi ønsker å arrangere en konferanse i 2014 med de involverte institusjonene og andre relevante organer, med sikte på å nedfelle formål og rammer for samhandling
- Vi ønsker å arrangere en konferanse eller et seminar i 2015 med sikte på konkret utforming av samhandling og etablering av varige samarbeidsorganer
- Vi ser det som nødvendig å gjennomføre møter og besøk mellom institusjonene i perioden for planlegging og implementering av samarbeidsprosjektet
- Vi ønsker å etablere fysiske arenaer for utveksling av undervisning og annen kommunikasjon, i form av at undervisningsrom på alle de fire involverte enhetene utstyres med kommunikasjonsutstyr egnet for overføring av undervisning, møter, konferanser og samtaler.

Kostnadsrammer:

- For konferansen i 2014 vil vi søke om 250 000 kroner
- For konferanse/seminar i 2015 vil vi søke om 200 000 kroner
- For løpende kontakt/møter/koordinering vil vi søke om 150 000 kroner
- For etablering av kommunikasjonsutstyr vil vi søke om inntil 5 000 000 kroner. Vi viser til vedlagte for nærmere beskrivelse av denne delen av tiltaket.

Vennlig hilsen

Asbjørn Strandbakken
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

Vedlegg til søknad om SAK-midler

Digital undervisning – Det juridiske fakultet i Bergen – prosjektbeskrivelse

1. Om det digitale undervisningstilbudet, nødvendig teknisk utstyr og infrastruktur

Det juridiske fakultet i Bergen har i løpet av to år utviklet et digitalt undervisningsopplegg med forelesningsvideoer og undervisningsmateriale på egne (passordbeskyttede) nettsider. Nettsidene er tilgjengelig på alle digitale plattformer (alle operativsystemer, mobil og nettbrett), og har mulighet for spørsmål, svar og diskusjoner som blir tilgjengelig for alle studentene.

På nettsidene har vi også gjort tilgjengelig tilleggsmateriale i form av videoopptak av diskusjoner mellom forskere knyttet til det rettsområdet og den tematikken som undervisningen gjelder. Det er også gjort opptak hvor den fagansvarlige går nærmere inn på kursets litteratur og arbeidsoppgaver, i forkant eller etterkant av studentenes eget arbeid med kursmaterialet. På denne måten får studentene en oppfølgning som de vanskelig kunne fått ellers.

Det juridiske fakultet ønsker nå å utvide det digitale tilbudet til studentene, både kvalitativt og kvantitativt. Vi har allerede gjort opptak av alle forelesningene på den obligatoriske delen av studieprogrammet (de fire første årene av studiet), og det er en svært positiv holdning til videre digitalisering blant de vitenskapelig ansatte.

I løpet av en periode på ett eller to år, ønsker vi å frigjøre undervisningsressurser ved at tidligere opptak av forelesninger brukes om igjen, samtidig som den frigjorte tiden brukes til dypere og mer variert undervisning basert på de vitenskapelig ansattes spesialkompetanse innenfor undervisningsområdet, eller basert på innspill fra advokater, dommere eller andre praktikere når det gjelder det aktuelle rettsfeltet. Det kan dreie seg om utdypende forelesninger eller diskusjoner mellom forskere eller praktikere i auditoriet med studentene til stede, og med mulighet for interaksjon med studentene underveis. Det kan også gjøres mer dokumentarpregede opptak av vitenskapelige ansatte, praktikere eller andre aktører innenfor det rettsområdet undervisningen gjelder, utenfor en forelesningssituasjon. I tillegg kan det gjøres opptak av seminarer eller andre arrangementer med relevans for studentene.

For å produsere videomateriale med høy kvalitet som kan være en del av et digitalt arkiv med lang varighet, ønsker Det juridiske fakultet i Bergen høy kvalitet på videokameraer og annet opptaksutstyr, utstyr for videoredigering og utstyr for lagring. Det bør satses på 4K-utstyr, slik at utstyret ikke blir foreldet teknologisk i løpet av kort tid.

Det juridiske fakultet ønsker også oppdatert presentasjonsutstyr hvor foreleserne eller deltakerne i diskusjoner lett kan presentere kombinasjoner av tekst, powerpoint-preesntasjoner, websider, videomateriale og bildemateriale. Denne typen multimodalitet øker læringsutbyttet for studentene ifølge pedagogisk forskning, og gjør det i tillegg lettere å gå dypere i undervisningen. Det er viktig at dette presentasjonsutstyret gir mulighet for streaming direkte til et større publikum, inkludert andre undervisningsinstitusjoner. På denne måten vil andre kunne ta del i undervisning og arrangementer direkte.

Når det gjelder andre undervisningsinstitusjoner ser Det juridiske fakultet i Bergen nødvendigheten av toveiskommunikasjon med lyd og bilde. Dette gjør det mulig med felles undervisning, eller undervisning hvor lærere fra de enkelte undervisningsinstitusjonene underviser studenter fra andre institusjoner. Vitenskapelig ansatte ved Det juridiske fakultet i Bergen underviser for tiden studenter på Lillehammer, i Agder og i Stavanger, og moderne toveis digital persentasjonsteknologi kunne gjort det mulig å gjennomføre denne undervisningen langt mer effektiv og variert enn i dag. En må selvsagt ha teknologi som gjør det mulig med opptak av denne undervisningen til senere bruk for studentene, på samme måte som for andre forelesninger og arrangementer.

Det største av auditoriene ved Det juridiske fakultet i Bergen har et eget lukket rom for miksing av lyd og bilde, og vi planlegger å bruke dette rommet som sentral for den digitale infrastrukturen. Ved å trekke fiber til et annet av de større auditoriene våre, vil vi kunne få opptaksmuligheter på flere lokaliteter, og kunne gjennomføre flere arrangementer samtidig med digitale opptak.

Fordi aktiviteten og interesser for digitale opptak på fakultetet er stor, ønsker vi også å bygge opp team med studenter (med medieutdannelse) som kan bistå fakultetet med produksjonen av ulike typer undervisningsmateriale. Dersom disse teamene skal kunne operere samtidig, må vi duplisere en del av opptaksutstyret. (Kostnadene til avlønning av disse studentene vil fakultetet selvsagt stå for selv.)

2. Anslag over kostnader

Departementet har bedt Det juridiske fakultet i Bergen angi hvor mye en kan oppnå med kr. 500.000, kr. 2 000 000 og kr. 5 000 000.

Kr. 500.000 tilsvarer vel det fakultetet har investert hittil for å gjøre opptak av forelesninger, med tilhørende redigering og publisering på en digital plattform.

Hvis vi nå skal gjøre det digitale tilbudet og den digitale infrastrukturen langt mer omfattende, med de mulighetene som er beskrevet foran i punkt 1, er det vanskelig å se for seg en annen realistisk kostnadsramme enn kr. 5 000 000.

Her må en særlig ha for øye at Det juridiske fakultet i Bergen planlegger å integrere det digitale dypt og bredt i det faste undervisningsopplegget, i stort omfang og med stor grad av faglig og teknisk kvalitetssikring. I tillegg skal andre undervisningsinstitusjoner involveres og utstyres med teknisk infrastruktur.

Vårt fakultet har gode erfaringer med å tenke stort, og få på plass vellykkede og effektive løsninger i løpet av kort tid. Vi har sett mange eksempler på at institusjoner kjøper inn teknisk utstyr uten at de vitenskapelige ansatte involveres i særlig grad. Ved Det juridiske fakultet i Bergen er det imidlertid de faglige behov som kommer først, og det tekniske utstyret som kjøpes inn for å dekke disse behovene. Kombinasjonen av faglig og teknisk kompetanse gjør oss effektive med hensyn til å gjennomføre tiltakene raskt og på en pedagogisk velbegrunnet måte. Kort vei fra ledelse til ansatte, og faglig godt begrunnede digitale tiltak, bidrar ytterligere til at den digitale kulturen raskt blir utbredt ved fakultetet.

På bakgrunn av dette ønsker Det juridiske fakultetet en så omfattende økonomisk ramme for de fremtidige tiltakene som mulig, slik at vi kan få en så varig og effektiv digital produksjons- og formidlingsplattform på plass i løpet av kort tid. Fakultetet vil selvsagt kjøpe utstyr gjennom en anbudsrunde hvor en forsøker å få det best mulige tilbudet kvalitets- og kostnadsmessig. Det vil imidlertid lett gå utover kvaliteten på tiltakene dersom den økonomiske rammen for prosjektet blir begrenset allerede i utgangspunktet.

Tilbake til sakslisten

Sak 30/14 – 6

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Kunnskapsdepartementet

postmottak@kd.dep.no
Att: Statsråden

Deres ref	Vår ref	Dato
	2014/3930-JOSP	28.04.2014

Søknad om finansiering av 30 studieplasser til ekstraordinær masterutdanning i rettsvitenskap

Det juridiske fakultet i Bergen viser til tidligere kontakt med Kunnskapsdepartementet v/statssekretær Bjørn Haugstad og rådgiver Joakim Bakke om utvikling og samordning av juridisk utdanning i Norge, der vi har initiert et samvirke med Universitetet i Stavanger, Universitetet i Agder og Høyskolen i Lillehammer.

Videre viser vi til Stortingets spørretime onsdag 2. april 2014, der statsråden svarte på spørsmål fra representanten Norunn Tveiten Benestad om mulighetene for en overgang til masterstudier for kandidater med bachelorutdanning i jus. I oppfølgingen ble også behovet for en overgangsordning trukket fram, i påvente av eventuell iverksettelse av ny studiemodell for masterstudiet i rettsvitenskap ved ett eller flere juridiske fakultet. Statsråden uttaler der at han "vil være positiv til å se på eventuelle forslag til overgangsordninger som institusjonene legger frem etter å ha hatt dialog seg imellom".

Vårt fakultet har hatt tett dialog med de tre andre involverte institusjonene. Planene som legges fram her, er utviklet i dette nære samarbeidet. Planene involverer også direkte samhandling om enkelte deler av undervisning og øvrig studentkontakt. I den forbindelse har vi søkt om SAK-midler for å etablere IKT-basert samarbeid.

Vårt formål er å medvirke til at de bachelorkandidater som produseres i rettsstudiet på disse institusjonene, skal gis et tilbud om å fortsette sin utdanning til masternivå. Dette har etter vår oppfatning flere gode grunner for seg; både samfunnsøkonomiske hensyn og hensynet til studentene/kandidatene selv taler for en slik løsning.

Henvendelsen her er klarert med rektoratet ved Universitetet i Bergen. Den sendes også i kopi til kontaktpersoner ved de involverte institusjonene – de forutsettes å orientere sine respektive ledelser. Det juridiske fakultet i Oslo og Det juridiske fakultet i Tromsø orienteres også.

Telefon 55580000
postmottak@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
Telefaks 55589510
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Dragefjellet, M.
Lagabøtespl. 1
Bergen

Saksbehandler
Johanne Spjelkavik
55589517

Dagens ordning er ikke optimal

I dagens ordning må bachelorkandidater som ønsker å fortsette på masternivå, søke det integrerte femårige studiet via Samordna opptak, konkurrere på grunnlag av sine vitnemål fra videregående, søke godskriving av de tre årene de har studert og på den måten gå inn på fjerde studieår i Bergen. Denne ordningen er neppe optimal for studentene, den er heller ikke godt egnet med hensyn til optimal rekruttering: Studenter med svakere resultater fra jusstudiene på bachelornivå vil kunne utkonkurrere søkere med sterkere resultater, siden det er karakterer fra videregående som er avgjørende.

Framtidig "3+2-modell" vil ta over etter hvert

Det tør være kjent at Det juridiske fakultet i Bergen arbeider med en plan om en omlegging av rettsstudiet til en "3+2-modell" – kanskje allerede fra høsten 2016. I en slik modell vil det bli vurdert om alle bachelorkandidater som oppfyller de faglige kravene skal kunne søke opptak til masterstudiet på bakgrunn av resultatene fra bachelorstudiet. Masterdelen av en slik modell vil imidlertid ikke være operativ før bachelordelen er gjennomført, det vil si tre år etter at modellen er innført – tidligst høsten 2019.

Midlertidig løsning: Ekstraordinært opptak

Vårt fakultet har sett etter en løsning som allerede nå kan gjennomføres innenfor gjeldende regelverk. Vi ønsker å legge til rette for at bachelorkandidater som oppfyller de faglige kravene, allerede fra høsten 2014 – eller senest fra høsten 2015 – skal kunne søke seg direkte til fjerde studieår i Bergen. Vi tenker oss en modell der vi **oppretter et toårig masterprogram**, i form og innhold identisk med de to siste årene i vårt femårige studium. Dette programmet bør ha **30 studieplasser** og gjennomføres i full integrasjon med fjerde og femte år i eksisterende rettsstudium. Vi tenker oss at studieplassene bør være øremerket bachelorkandidater – eventuelt også fordelt på institusjonene på forhånd. En slik løsning kan avhjelpe situasjonen de få årene det tar før den nye studiemodellen i Bergen kan ta over.

Finansiering

For å få på plass en slik løsning, er vi avhengig av statlig finansiering i størrelsesorden NOK 100 000 pr studieplass – samlet NOK 3 000 000 – tre millioner – pr år pr kull. Det innebærer 1,5 millioner for (høsten) 2014, 4,5 millioner for 2015 og deretter 6 millioner pr år så lenge ordningen opprettholdes. Vi tenker oss at den bør opprettholdes til og med våren 2019 – evt. 2020 dersom vår 3+2-modell likevel ikke kan implementeres før høsten 2017. Siste opptak vil være to år før ordningen opphører.

Gevinst

Ordningen vil øke produksjonen av ferdige jurister med 30 kandidater pr år – med forbehold om mulig frafall og forsinkelser. Vi har imidlertid grunn til å vente svært lite frafall og forsinkelser i denne gruppen studenter, vi vil nytte karakterer fra bacelorutdanningen som opptakskriterium og anser at det er grunn til å vente svært lite forsinkelse og frafall blant de beste kandidatene.

Vennlig hilsen

Asbjørn Strandbakken
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

KOPI:
Universitetet i Bergen
Universitetsdirektørens kontor

Benn Folkvord
Geir Stenseth
Trygve Bjerkås

Hans Petter Graver
Benedicte Rustad
Trude Haugli
Kirsti Anderssen

Tilbake til sakslisten

Sak 30/14 – 7

Prop.59 L (2013-2014) Endringer i universitets- og høyskoleloven

Kapittel 1 Proposisjonens hovedinnhold

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til endring i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler.

Universitets- og høyskoleloven er felles for statlige universiteter og høyskoler, samt private høyskoler som gir utdanningstilbud som er akkreditert etter loven, eller som har oppnådd institusjonsakkreditering som vitenskapelig høyskole eller høyskole.

Departementet foreslår i kapittel 3 enkelte endringer i lovens bestemmelser om godkjenning og godskriving. Det foreslås blant annet at for å sikre at vedtak om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning gir en korrekt angivelse av utdanningens nivå og omfang i henhold til lov, forskrift og gjeldende internasjonale konvensjoner, kan ikke NOKUTs klagenemnd overprøve NOKUTs vurdering av den avlagte utdanningens nivå og omfang. Klageinstansen vil fortsatt kunne vurdere om det foreligger saksbehandlingsfeil, rettsanvendelsesfeil og brudd på forvaltningsrettslige prinsipper.

Departementet foreslår i kapittel 4 å endre enkelte bestemmelser som berører studentenes rettigheter og plikter. Blant annet foreslås en presisering i bestemmelsen om en students rett til utsatt eksamen i forbindelse med fødsel. Forslaget er i overensstemmelse med arbeidsmiljølovens bestemmelser om permisjon ved fødsel og gjelder for både mor, far, medmor og adoptivforeldre.

Det foreslås endringer i bestemmelsen om fusk. Endringene omfatter gjennomføringen av eksamen, hvor det nå foreslås at fusk oppdaget ved bokkontrollen før eksamen også rammes. Det foreslås også at det lovfestes en adgang til å sanksjonere medvirkning til fusk.

Departementet foreslår å legge ned Politiattestnemnda. Forslaget er blant annet begrunnet i hensynet til effektivitet og et ønske om bedre samsvar mellom saksgang knyttet til politiattester med merknader og saker knyttet til fusk under eksamen, bortvisning og utestenging.

Det foreslås å opprette en database som skal inneholde informasjon om utestengingsvedtak (RUST-databasen). Hensikten med forslaget er å få til en effektiv og trygg formidling av vedtak om utestenging, og å hindre at studenter får opptak til, eller tar eksamen ved, andre institusjoner når det foreligger et sanksjonsvedtak.

Til slutt i kapittel 4 foreslår departementet en regulering av sanksjonen tvungen avslutning av doktorgradsutdanningen. Dette vil være aktuelt ved vitenskapelig uredelighet eller hvis en kandidat i vesentlig grad ikke oppfyller sine forpliktelser etter doktorgradsavtalen. Formålet med forslaget er å lovfeste gjeldende praksis, og dermed sikre at denne typen vedtak er hjemlet i lov.

Kapittel 5 omhandler endringer i ulike bestemmelser om klage. Departementet foreslår blant annet at klagesaker etter offentleglova skal behandles av Felles klagenemnd, en klagenemnd opprettet av Kunnskapsdepartementet.

I dag kan institusjonene velge hvilken dokumentasjon som skal følge med ved ny sensurering etter klage over karaktervedtak. De kan enten velge en ordning hvor klagesensor er orientert om opprinnelig karakter, eller en ordning hvor klagesensor ikke er kjent med denne karakteren, såkalt «blind sensur». Departementet foreslår en felles ordning for klagesensur, hvor klage på karakterfastsetting gjennomføres som blind sensur.

Departementet foreslår i kapittel 6 endringer knyttet til ansettelse ved universiteter og høyskoler. Det første forslaget åpner for muligheten til å ansette på åremål i stillinger på innstegsvilkår. Denne prøveordningen er et tiltak som skal legge til rette for å rekruttere de beste talentene og gi dem en mer forutsigbar karriere. Ved endt innstegsperiode vil den ansatte i innstegsstilling, gitt at kompetansekravene fastsatt ved ansettelsen er oppfylt, få krav på fast stilling ved institusjonen. Stortinget ga sin tilslutning til en prøveordning med innstegsstillinger i forbindelse med behandlingen av forskningsmeldingen, Meld.St.18 (2012-2013) *Lange linjer - Kunnskap gir muligheter*.

Det foreslås også å lovfeste at det kan ansettes på åremål i bistillinger. Departementet antar at en slik endring vil oppleves mer ryddig for de det gjelder.

I kapittel 7 foreslår departementet endringer i bestemmelsen om styret ved statlige universiteter og høyskoler. Det foreslås blant annet at Kongen i statsråd kan løse et styremedlem fra sitt verv i tilfeller der enten særlig tungtveiende grunner kan tale for dette eller særlige omstendigheter foreligger som svekker tilliten til styremedlemmet.

Til slutt har departementet foreslått endringer i loven som er av mer teknisk art. Det vises til kapittel 8.

I høringsnotatet fremmet departementet et forslag om å endre vedtaksmyndigheten for utestengingsvedtak. Etter en vurdering av høringsinstansenes innspill fant departementet imidlertid det ikke hensiktsmessig å gå videre med dette forslaget.

Tilbake til sakslisten

Sak 31/14 – 1

I det følgende presenteres saksframlegg og vedtaksforslag for fakultetsstyret i sak om rammebetingelser for masteroppgaver.

Studieutvalget inviteres til å kytte merknader til saken før den presenteres for fakultetsstyret i juni.

MASTEROPPGAVER.

LÆRINGSMÅL, VEILEDNING, SENSUR OG KARAKTERBESKRIVELSER.

På bakgrunn av at en rekke trekk ved masteroppgaver er felles for de tre juridiske fakultetene, bestemte nasjonalt fakultetsmøte i 2012 at en arbeidsgruppe skulle utarbeide en felles plattform for rammene rundt oppgaveskrivingen. Se punkt 3.1 i notatet for nærmere begrunnelse for tiltaket.

Prosessen ble revitalisert i fakultetsmøtet i 2013, og forslaget forelå i begynnelsen av januar 2014. Det vises til vedlagte notat.

Notatet ble behandlet av dekanmøtet i april 2014, og det ble besluttet at hvert fakultet legger fram for sitt respektive styre de forslagene til læringsmål, instruks for veileder, instruks for sensorer og karakterbeskrivelse som inngår i notatet.

Forutsatt at de styrevedtakene vi ender med er innbyrdes forenlige, vil de tre fakultetene sende likelydende brev til sensorene for masteroppgaver, der vi redegjør for endringene – herunder også for en ny forståelse av karakterskalaen.

På denne bakgrunnen inviteres fakultetsstyret til å fatte følgende vedtak:

1. <u>Læringsmål for masteroppgaver.</u>

Følgende punkter skal inngå i læringsmålene for masteroppgaven.

Kunnskaper

Studenten skal tilegne seg

- avansert materiell kunnskap innenfor det fagfeltet masteroppgaven omhandler
- avansert kunnskap om de særskilte metodiske utfordringene på fagområdet
- kunnskap om de etiske spørsmålene som reises innen fagfeltet
- avansert kunnskap om grunnleggende vitenskapsidealer, herunder krav til referanser og respekt for andres arbeider

Ferdigheter

Studenten skal være i stand til å

- utforme og analysere en rettslig problemstilling i samsvar med faglige idealer
- bruke juridisk metode på en selvstendig måte
- identifisere, formulere og drøfte rettslige problemstillinger, herunder å disponere stoffet i hovedproblemstillinger, argumentasjon og konklusjoner
- skrive en selvstendig framstilling
- orientere seg i tilfanget av kilder: finne relevante kilder og selvstendig og kritisk skille kilder med akademisk tyngde fra andre

- skille mellom rettsdogmatiske og rettspolitiske analyser i juridisk arbeid, herunder kritisk å vurdere gjeldende rett og drøfte behovet for endringer

Generell kompetanse
Studenten skal etter gjennomført masteroppgave

- kunne anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder innenfor jussen
- kunne formidle omfattende selvstendige arbeider og beherske jussens uttrykksformer
- kunne bidra til nytenking og løsning på nye problemer.

2. Instruks for veiledere.

Veiledningen skal følge studenten gjennom alle momentene i læringsmålene.

Veileder må være forberedt på å introdusere studenten for elementære krav til skriftlige arbeider, som krav til kildehenvisninger. Også etiske betraktninger kan være ukjent for studenten, men forutsettes å være innarbeidet i løpet av skriveprosessen.

Veileder skal i innledningsfasen være behjelpelig med å formulere og avgrense problemstillingen som behandles i oppgaven, herunder også å veilede om hva som realistisk kan omhandles innenfor ordgrensen.

Veileder har ikke ansvar for det endelige resultatet; studentenes faglige rekkevidde vil variere, og det er ingen grunn til at ikke dette skal gjenspeiles også i masteroppgaven. Veilederens rolle er å hjelpe studenten til å kunne yte sitt beste.

Veileder kan bistå i utformingen av tema for oppgaven dersom studenten ber om det. Det gjelder både med hensyn til omfang og med hensyn til faglig relevans - er det noe interessant å skrive om her innenfor de rammer som gjelder for en masteroppgave? Likevel bør veilederen mest mulig inspirere studenten til å finne temaer og problemstillinger som studenten selv kan se er viktige og faglig interessante.

3. Instruks for sensorer

Masteroppgave sensureres av to sensorer.

Veileder deltar som hovedregel ikke i sensur av masteroppgaver på 30 studiepoeng, og aldri i sensur av masteroppgaver på 60 studiepoeng.

Vurderingen av masteroppgaven skal knyttes nært til læringsmålene.

Momenter knyttet til metode og kildebruk skal tillegges større vekt – i begge retninger – enn de materielle momentene. For bestått karakter er det likevel et krav at masteroppgaven avdekker *avansert kunnskap* innen temaet, eller innen deler av det.

Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng vektlegges i begge retninger.

Momenter som avdekker selvstendighet skal belønnes. Det gjelder for eksempel der studenten behandler et tema som ikke har god dekning i litteraturen, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte, eller der studenten reiser eller belyser problemstillinger på interessante måter, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte.

Momenter som viser at studenten har vært i stand til selv å se faglige eller metodiske sammenhenger som ikke leses direkte ut av litteratur eller andre kilder, belønnes. Herunder også blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda.

Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper, har også betydning for bedømmelsen. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig.

Der avgrensing er gjort eksplisitt og godt begrunnet, skal det ikke trekkes for manglende behandling av temaer det er avgrenset mot. Dette henger sammen med de begrensinger som ligger i rammen for masteroppgaven.

Evne til framstilling og formidling er et selvstendig mål med oppgaven: Språkbeherskelse, fremstillingsevne, klarhet, oversiktlighet, presisjon og systematisk ryddighet, herunder ryddige kildehenvisninger vektlegges i begge retninger.

4. Karakterbeskrivelser for sensur av masteroppgaver

Alle læringsmålenes momenter skal vurderes, med mindre enkelte unntaksvis er mindre relevante i enkelte typer oppgaver.

A. En fremragende prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd, oppgaven representerer overbevisende argumentasjon og meget god forståelse av fagfeltets tradisjoner. Oppgaven preges av konsistens, god oversikt og språklig klarhet.
B. En meget god prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd. Oppgaven representerer god argumentasjon, og innsikt i fagfeltets forskningstradisjoner. Oppgaven er oversiktlig og preget av språklig klarhet.
C. En god prestasjon. De fleste momentene i læringsmålene er dokumentert nådd, og det er ingen alvorlige mangler i forhold til de øvrige.
D. En prestasjon som preges av mangler med hensyn til selvstendighet og evne til å se sammenhenger. Det kan være mangler ved alle momentene i læringsmålene, men ingen av dem må være alvorlige.
E. En prestasjon preget av alvorlige mangler, men der det likevel er dokumentert kunnskaper, forståelse og ferdigheter over et visst minimum i alle læringsmålene.
F. En prestasjon som ikke oppfyller minstekravene i ett eller flere av læringsmålene.

5. Innsyn i karakter

Veileder gis rutinemessig innsyn i karakteren for kandidater han/hun har veiledet, forutsatt at veilederforholdet ikke formelt er avsluttet før levering.

6. Ikrafttredelse

Ikrafttredelse avtales mellom de tre juridiske fakultetene.

7. Ny versjon av masteroppgaveemnene

De første semestrene denne instruksen om karaktersetting er virksom, bør studentene forsynes med en orientering om at karakterene ikke er helt sammenlignbare med karakterer som har vært gitt før.
Masteroppgaveemnene må få ny versjon i FS, sånn at karaktergrafen som kommer på karakterutskrift og vitnemål, bare nytter den nye versjonen som referansegrunnlag.

Masteroppgave i rettsvitenskap

Læringsmål, veiledning og sensur

Et samarbeidsprosjekt mellom UiO, UiB og UiT.

Utredning overlevert dekan Hans Petter Graver den 3. januar 2014

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag og konklusjoner ... 28
1.1. Læringsmål ... 28
1.2. Veiledning ... 28
1.3. Sensur ... 28
1.4. Karakterskalaen ... 28
1.5. Vedlegg ... 28
2. Gruppens sammensetning og mandat ... 29
2.1. Sammensetning ... 29
2.2. Mandat ... 29
3. Formålet med notatet – avgrensing ... 30
3.1. Formålet ... 30
3.2. Avgrensing ... 31
4. Læringsmål ... 31
4.1. Gjeldende læringsmål ... 31
4.1.1. Bergen ... 31
4.1.2. Oslo ... 32
4.1.3. Tromsø ... 32
4.2. Grunnlag for krav til læringsmål ... 33
4.3. Forslag til læringsmål ... 34
Kunnskaper ... 34
Ferdigheter ... 34
Generell kompetanse ... 34
4.4. Anvendelsen av læringsmålene ... 35
5. Veiledning ... 35
5.1. Veiledning er undervisning ... 35
5.2. Veileders oppgaver og ansvar ... 35
5.3. Forslag til instruks for veileder av masteroppgaver ... 35
6. Sensur ... 36
6.1. Sammenheng med læringsmål og veiledning ... 36
6.2. Forslag til instruks for sensur av masteroppgaver ... 36
7. Generelt om bruk av karakterskalaen ved sensur av masteroppgaver ... 37
7.1. Bakgrunnen ... 37
7.2. Bør bruken av karakterskalaen endres for juridiske masteroppgaver? ... 38
7.3. Konkret om karaktersetting på masteroppgave ... 39
7.3.1. Egne fagspesifikke, kvalitative kriterier for karakterer på masteroppgave? ... 39
7.3.2. Forslag til karakterbeskrivelse for masteroppgaver i rettsvitenskap ... 40
7.3.3. Karaktersetting på masteroppgaver fra høsten 2014 ... 40
7.3.4. Bør veileder gjøres kjent med karakteren? ... 40

1. Sammendrag og konklusjoner

1.1.Læringsmål

Notatet presenterer en gjennomgang av eksisterende læringsmål for masteroppgaven ved de tre lærestedene.

Sentralt i kapittelet er spørsmålet om hva læringsmålene skal springe ut av og hva de skal uttrykke.

Kapittel 4.2 presenterer forslag til læringsmål for masteroppgaver.

1.2.Veiledning

I dette avsnittet tar vi sikte på å klarlegge og avgrense veileders ansvar både for prosessen og resultatet. Det skal ikke være tvil om kravet til selvstendighet fra studentens side, på den annen side er veilederen og veiledningen en ressurs som må nyttes best mulig. Masteroppgaven representerer både undervisning og eksamen, veileders plass er på undervisningssiden og han/hun bærer ingen del av ansvaret for resultatet.

Kapittel 5.2 inneholder forslag til instruks for veileder av masteroppgaver.

1.3.Sensur

Det sentrale formålet her er å sikre at normen for sensur samsvarer med læringsmålene og med retningslinjene det veiledes etter.

Kapittel 6.1 presenterer forslag til instruks for sensur av masteroppgaver. En slik instruks må sees i sammenheng med læringsmålene og med karakterbeskrivelsene. Disse momentene til sammen bør etter vår mening gi sensorene et godt grunnlag for å sensurere masteroppgaver.

1.4.Karakterskalaen

Her gjennomgås karaktersystemets anvendelse på masteroppgaver gjennom ti år. Vi peker på de svakhetene som er blitt avdekket og vi søker å avhjelpe disse.

Arbeidsgruppens forslag til spesifikke karakterbeskrivelser for masteroppgaver fins i kapittel 7.3.1. Vi foreslår også at det fra høsten 2014 presenteres en "ny standard" for sensur av masteroppgaver, der det legges vekt på at hele skalaen skal tas i bruk, og at læringsmålene skal være en eksplisitt norm for sensuren.

1.5.Vedlegg

Vedlegg 1: Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk

Vedlegg 2: Universitets- og Høyskolerådets "Informasjon om det norske karaktersystemet"

Vedlegg 3: Universitets- og Høyskolerådet: Generelle kvalitative karakterbeskrivelser

Vedlegg 4: Retningslinjer for karaktergiving for juridiske fag, utarbeidet av dekanene ved de tre juridiske fakultetene etter initiativ fra Nasjonalt fakultetsmøte for juridiske fag (2003)

Vedlegg 5: Detaljert karakteroversikt for masteroppgaver i rettsvitenskap 2008 – 2013

2. Gruppens sammensetning og mandat

2.1.Sammensetning

Gruppen bak notatet her er satt sammen av studiedekanene fra de tre juridiske fakultetene (for Bergens vedkommende representert ved dekanen).

- Kåre Lilleholt, JUS/UiO
- Asbjørn Strandbakken, JUS/UiB
- Markus Hoel Lie, JUS/UiT-Nau
- Johanne Spjelkavik JUS/UiB/studieadministrasjon (gruppens sekretær)

Gruppen tok over arbeidet etter forgående studiedekaner:

- Studiedekan Kirsten Sandberg, Det juridiske fakultet i Oslo
- Studiedekan Knut Martin Tande, Det juridiske fakultet i Bergen
- Studiedekan Lena Lauritsen Bendiksen, Det juridiske fakultet i Tromsø

2.2.Mandat

Mandatet som ble gitt den opprinnelige gruppen, er videreført. Mandatet er fastsatt av dekan Asbjørn Strandbakken ved Det juridiske fakultet i Bergen, etter avtale med de øvrige dekanene.

Opprinnelig frist er ikke overholdt, men gruppen tar sikte på å sluttføre arbeidet sånn at nye retningslinjer kan iverksettes fra og med studieåret 2014/2015.

Koordinering av masteroppgaver: Veiledning, skriving og sensur

Oppnevning av en arbeidsgruppe

Til avklaring av enkelte problemstillinger knyttet til masteroppgave i masterstudiet i rettsvitenskap ved de tre juridiske fakultetene, har dekanen ved Det juridiske fakultet i Bergen nedsatt en arbeidsgruppe, etter avtale i dekanmøtet i april 2013.

Det er en målsetning at arbeidet med masteroppgaver, både for veileder, student og sensor, skal ha klare fellestrekk mellom de tre juridiske fakultetene. Det begrunnes i at så vel studentenes arbeidsmarked, som tilfanget av veiledere og sensorer i stor grad er felles.

Arbeidsgruppen består av

- Studiedekan Kirsten Sandberg, Det juridiske fakultet i Oslo
- Studiedekan Knut Martin Tande, Det juridiske fakultet i Bergen
- Studiedekan Lena Lauritsen Bendiksen, Det juridiske fakultet i Tromsø
- Rådgiver Johanne Spjelkavik, Det juridiske fakultet i Bergen, som også er arbeidsgruppens sekretær.

Arbeidsgruppens mandat

- Utforme læringsmål for masteroppgaven knyttet til kvalifikasjonskravene i Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk.
- Beskrive veileders oppgave og ansvar og relatere det til læringsmålene, samt avklare forholdet mellom veiledning og krav til selvstendighet.
- Utforme «sensorveiledning» for masteroppgaver. Denne skal ha form av en instruks til sensorene, og være nært knyttet til læringsmålene. Her skal også inngå en beskrivelse av hvordan karakterskalaen skal nyttes ved sensur av masteroppgaver.
- Lage forslag til en «håndbok» for masteroppgaven, der de tre elementene over er omfattet, sammen med informasjon til studentene om hva de vil møte av forventninger og oppfølging i skriveprosessen.

Arbeidsgruppens frist

Arbeidsgruppen avgir sin innstilling til Det nasjonale fakultetsmøtet for juridiske fag v/dekan Hege Brækhus senest 1. oktober 2013.

Til grunn for arbeidet legges problembeskrivelser som framkommer i notatet «Masteroppgaven – veiledning, sensur og karakterer». Arbeidsgruppen er fri til å utvide problembeskrivelsen der den ser behov for det.

Bergen, 25. april 2013
Asbjørn Strandbakken
Dekan

3. Formålet med notatet – avgrensing

3.1.Formålet

Formålet er å samordne på to arenaer:

Læringsmål, veiledning og sensur må samordnes innbyrdes. Dette behovet er ikke masteroppgaven alene om, men det framstår i et litt annet format her, fordi både undervisning og sensur er individuelt rettet og mangler flere av de holdepunktene andre emner har for likebehandling og nivellering. Også for studentene er masteroppgaven i de aller fleste tilfellene i utgangspunktet uten referanserammer – for de fleste er det å skrive masteroppgave noe de gjør bare én gang, og de har følgelig også større behov for informasjon om dette emnet, enn om andre emner som har mer til felles med hverandre – i alle fall strukturelt.

«Pakken» må samordnes mellom fakultetene i en viss grad. Det henger sammen med at både veiledere og sensorer i noen grad er felles for de tre fakultetene. Videre henger det sammen med at for studenter og dels også for arbeidsgivere tillegges masteroppgaven stor vekt i vurderingen av måloppnåelse for studiet – det er derfor av interesse at de tre juristutdanningene er samsnakket på dette området.

Videre ønsker arbeidsgruppen å raffinere læringsmålene for masteroppgaven, i en erkjennelse av det er nettopp i oppgaveskrivingen sentrale mål i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (vedlagt) skal realiseres. Rammeverket stiller andre krav til masteroppgaven enn det vi har sett for oss tidligere, disse skal formuleres og det skal legges til rette for at de kan nås.

Det fins erfaringer som tilsier at det blant både veiledere og sensorer – formodentlig også blant studenter – hersker ulike oppfatninger om hvilke krav som stilles til masteroppgaven. Det gjenspeiles i usikkerhet rundt veileders oppgave og ansvar, rundt forventninger til studentens selvstendighet og faglige prestasjoner, og til sist også rundt sensors arbeid – jf. at det i masteroppgavesensur ikke er noen ekvivalent til en sensorveiledning. Arbeidsgruppen håper å kunne bidra til klarhet rundt forventninger og roller for student, veileder og sensor.

Til sist stikker gruppen hånden inn i et vepsebol, og drøfter bruken av karakterskalaen ved sensur av masteroppgaver. Det har vært uttalt politikk fra lærestedene at det ikke ville være overraskende om tyngden av karakterer viser seg å samles i det øvre sjikt av skalaen. Samtidig har Universitets- og Høyskolerådet arbeidet for at hele skalaen skal tas i bruk. Dette skismaet står fortsatt uavklart – det er uheldig, ettersom det åpner for at ulike forståelser av karakterskalaen kan eksistere ved siden av hverandre samtidig.

3.2.Avgrensing

Notatet tar ikke sikte på en full uniformering av rammene rundt masteroppgavene ved de tre fakultetene. For eksempel vil lokale fagmiljøer, kulturer, tradisjoner og ulik vektlegging av elementene som utgjør de samlete kvalifikasjonene, helt legitimt komme til uttrykk i form av forskjeller i både mål og midler i undervisningen – også i masteroppgaven.

Det er imidlertid av interesse at alle har inngående kjennskap til hverandres standpunkter og praksis – og for noen temaer (for eksempel bruk av karakterskalaen) vil gruppen presse på for å oppnå omforente retningslinjer og felles praksis. Det siste henger sammen med at karakterskalaen er felles, og at sensorer i en viss utstrekning også er det.

4. Læringsmål

4.1.Gjeldende læringsmål

Alle de tre juridiske fakultetene har utformet læringsmål for masteroppgaven:

4.1.1. Bergen

Ferdigheter

Gjennom arbeidet med masteroppgaven skal studenten ha utviklet evne til å utforme og analysere rettsvitenskapelige problemstillinger i samsvar med vitenskapelige idealer.

Studenten skal særlig ha utviklet selvstendighet i valg av metode for å belyse de rettsvitenskapelige problemstillingene masteroppgaven omhandler.

Studenten skal også ha styrket evnen til å foreta gode valg knyttet til forskingsetiske problemstillinger i praktisk forskingsvirksomhet.

Generell kompetanse

Gjennom arbeidet med masteroppgaven skal studenten ha opparbeidet en generell evne til å gjennomføre et selvstendig forskingsarbeid innenfor rammen av de eksisterende forskningstradisjoner. Studenten skal også ha opparbeidet evne til å analysere juridiske problemstillinger ut fra en dypere forståelse av juridisk metode og analyse, med høyere kvalitet på de juridiske vurderingene som resultat. (Emneside - http://www.uib.no/emne/JUS399)

4.1.2. Oslo

Fra emnesiden: http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUR5030/index.html

Hva lærer du?

Arbeidet med masteroppgaven skal lære studenten å skrive en selvstendig fremstilling av et juridisk eller delvis juridisk emne innenfor en passende ramme i omfang og tid. Oppgaven skrives i malen for masteroppgaver

Fra Reglement for masteroppgaver i rettsvitenskap: http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUR5030/reglement/Reglementmasteroppgaverrettsvitenskap.html

§ 2 Læringsmål

Målsettingen med det selvstendige arbeidet er å sikre det faglige nivået i høyere grads utdanning.

Arbeidet med masteroppgaven skal lære studenten å skrive en selvstendig fremstilling av et juridisk eller delvis juridisk tema innenfor en passende ramme i omfang og tid.

Masteroppgaven skal være skrevet for jurister uten spesiell kjennskap til vedkommende fagområde, og skal være vel dokumentert, ved at studenten har gjort seg kjent med og anvender de alminnelige reglene om kildehenvisninger og litteraturliste. Det legges vekt på evne til å formulere klare problemstillinger og å gjennomføre relevante drøftinger og resonnementer. Det er ikke nødvendig at masteroppgaven tilfører fagområdet ny faglig kunnskap.

Det er studentens eget ansvar å oppsøke og nyttiggjøre seg veiledning samt sørge for fremdrift i arbeidet. Den formaliserte veiledningen fra fakultetets side er begrenset til et fastsatt antall timer, men studenten kan benytte seg av annen veiledning og hjelp så fremt det redegjøres for det ved innleveringen.

4.1.3. Tromsø

Målsettingen med masteroppgaven er å gi studentene trening i bearbeidelse og fremstilling av større juridiske eller delvis juridiske problemstillinger, basert på en selvstendig analyse av tema og kildemateriale. Masteroppgaven skal i tillegg bidra til å gi studentene en faglig fordypning i et særskilt emne. Oppgaven utgjør sammen med valgfagene studentenes valgfrie fordypning. (§ 11 i reglement for den valgfrie delen av masterstudiet i rettsvitenskap

http://uit.no/ansatte/organisasjon/artikkel?p_menu=42427&p_document_id=80597&p_dimension_id=88177)

Kunnskap:
Etter bestått masteroppgave skal studenten ha:
- Avansert kunnskap om bearbeidelse og fremstilling av større juridiske eller delvis juridiske problemstillinger.
- Avansert kunnskap i juridisk metode med sikte på å foreta selvstendig analyse av tema og kildemateriale, herunder avansert kunnskap om henvisninger til rettslige kilder.
- Avansert faglig kunnskap i et særskilt juridisk (eller delvis juridisk) emne.
- Kunnskap om etiske dilemmaer i juridisk forskning.

Ferdigheter:
Etter bestått masteroppgave skal studenten kunne:
- Identifisere, formulere og drøfte rettslige problemstillinger på grunnlag av et større rettslig kildemateriale, herunder evne til å dele problemstillinger opp i underproblemstillinger.
- Anvende norske og/eller internasjonale rettskilder på en kritisk og selvstendig måte.
- Argumentere åpent og mest mulig fullstendig med presise og etterprøvbare kildehenvisninger.
- Fremstille en større juridisk utredning på minimum 12 000 ord og maksimum 18 000 ord.
- Skille mellom rettsdogmatiske og rettspolitiske analyser i juridisk arbeid, herunder kritisk vurdere gjeldende rett og drøfte behovet for endringer.
- Fremstille og kommunisere rettslige resonnementer på en tydelig og presis måte, skriftlig til fagfellesskapet.
- Identifisere og forstå samfunnsmessig relevans av de(n) rettslige problemstillingen(e) som utredes.

Vi ser at læringsmålene er noe ulikt utformet, men har felles at de ikke gir mye informasjon om hvordan en god måloppnåelse ser ut, når prestasjonen vurderes av veileder, student og sensor.

I tillegg fins noe informasjon som distribueres til studentene og noen retningslinjer til sensorene; av disse kan man utlede noe om læringsmål, men de framstår da knapt som læringsmål.

4.2.Grunnlag for krav til læringsmål

Her skiller vi mellom sentrale og lokale grunnlag; de sentrale tar vi i denne sammenhengen for gitt – de lokale anser vi at vi må kunne endre og tilpasse slik det måtte vise seg nødvendig for å nå de målene enhetene blir enige om på grunnlag av notatet her.

Grunnleggende om masteroppgaven: Masteroppgaven skal være studentens selvstendige arbeid. Den representerer både en læringsprosess og en prøvingsform.

I forskrift om krav til mastergrad heter det i § 6: «Det selvstendige arbeidet skal vise forståelse, refleksjon og modning.» Arbeidet skal være på 20 – 60 studiepoeng i mastergrad på 300 studiepoeng. «Det selvstendige arbeidet» er masteroppgaven – krav om masteroppgave i graden er nedfelt i § 4 i samme forskrift. Forskriften gir ellers ikke veiledning om utforming eller innhold i masteroppgaven – i god overensstemmelse med institusjonenes og enhetenes faglige autonomi, Universitets- og høyskoleloven § 1-5.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk fastsetter en rekke målkrav for sertifisering som master – herunder master i rettsvitenskap. Disse kravene kan ikke uten videre transformeres til å gjelde enkeltemner, men også her står masteroppgaven i en særstilling: For det første er den «kronen på verket» i studiet og en rekke tråder skal samles der. Den andre siden av dette er at det som ikke er oppnådd tidligere i studiet, må puttes inn her. For det andre står masteroppgaven i en særstilling på grunn av den spesielle formen: Et stort skriftlig arbeid, og en sammenhengende fordypning over ett semester, eller unntaksvis to. For det tredje er masteroppgaven den mest utpregete arenaen for studentens møte med forskningen. Dette innebærer både at vi må stille store krav til hvordan vi formulerer målsetningen med masteroppgaven, og at masteroppgaven gir gode muligheter for å oppfylle rammeverkets kvalifikasjonskrav.

Institusjonenes lokale forskrifter, eventuelt andre reglementer og retningslinjer, praksiser og veiledninger mv, gir i varierende grad – direkte og indirekte – signaler om forventninger knyttet til læringsutbyttet av masteroppgaven. Det trekkes veksler på dette materialet, men det sees ikke som begrensende – forslaget til læringsmål som settes fram her, er utarbeidet med sikte på en optimal utforming av dette unike emnet, og med færrest mulig formelle begrensinger.

4.3.Forslag til læringsmål

Kunnskaper

Studenten skal tilegne seg

- avansert materiell kunnskap innenfor det fagfeltet masteroppgaven omhandler
- avansert kunnskap om de særskilte metodiske utfordringene på fagområdet
- kunnskap om de etiske spørsmålene som reises innen fagfeltet
- avansert kunnskap om grunnleggende vitenskapsidealer, herunder krav til referanser og respekt for andres arbeider

Ferdigheter

Studenten skal være i stand til å

- utforme og analysere en rettslig problemstilling i samsvar med faglige idealer
- bruke juridisk metode på en selvstendig måte
- identifisere, formulere og drøfte rettslige problemstillinger, herunder å disponere stoffet i hovedproblemstillinger, argumentasjon og konklusjoner
- skrive en selvstendig framstilling
- orientere seg i tilfanget av kilder: finne relevante kilder og selvstendig og kritisk skille kilder med akademisk tyngde fra andre
- skille mellom rettsdogmatiske og rettspolitiske analyser i juridisk arbeid, herunder kritisk å vurdere gjeldende rett og drøfte behovet for endringer

Generell kompetanse

Studenten skal etter gjennomført masteroppgave

- kunne anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder innenfor jussen
- kunne formidle omfattende selvstendige arbeider og beherske jussens uttrykksformer
- kunne bidra til nytenking og løsning på nye problemer.

4.4.Anvendelsen av læringsmålene

Læringsmålene som er foreslått her, bør være "stammen" i læringsmålene for masteroppgaven ved alle tre lærestedene. Det bør være rom for tilføyelser og justeringer der de enkelte læresteder anser at slike vil styrke læringsmålene og deres posisjon overfor studenter, veiledere og/eller sensorer.

5. Veiledning

5.1.Veiledning er undervisning

Veiledningen er masteroppgavens (emnets) *undervisningsform* – ved siden av selvstudier og bearbeidelse av tilbakemeldinger.

Fra læringsmålene må forbindelsen være nokså kort og direkte til innholdet i veiledningen. Vi må stille de samme kravene til sammenheng mellom læringsmål og veiledning som vi stiller til sammenhengen mellom læringsmål og undervisning i andre emner. Det særegne her er at masteroppgaven stiller mer eksplisitte krav til studentens *selvstendighet* – noe som også stiller veileder i en litt annen posisjon enn undervisere ellers.

5.2.Veileders oppgaver og ansvar

Masteroppgaven er studentens selvstendige arbeid. Den er både en læreprosess og en prøvingsform. Emnet står i den særstilling at studenten har en personlig veileder som forutsetningsvis besitter adskillig materiell og metodisk kompetanse innen hele læringsmålets spekter. Innenfor disse rammene skal veiledningsprosessen foregå.

Veileder skal være en støtte for studenten i dennes selvstendige arbeid med masteroppgaven. Veiledning er undervisning, og veileders målsetning bør være å inspirere studenten til å prestere på sitt aller beste. Veiledningen vil normalt være både generell og konkret: generell i den forstand at studenten skal lære å formulere problemstillinger, finne frem til relevant materiale og bruke dette i selvstendige drøftelser; konkret i den forstand at det i enkelte sammenhenger er mer effektivt å vise enn å forklare. Sluttresultatet skal være studentens selvstendige arbeid, og det skal bedømmes på bakgrunn av at studenten har hatt tilgang til kvalifisert veiledning.

Veileder skal ikke "skrive oppgaven for studenten" – heller ikke deler av den. Veileder skal påpeke feil og svakheter i arbeidet studenten presenterer og skal også kunne gi konkrete anbefalinger, uten at dette kommer i konflikt med kravet til selvstendighet. Slike tips er noen ganger nødvendig for at studenten skal forstå hva som er problemet og vil andre ganger kunne gi inspirasjon til å gå noen skritt videre. Studenten skal selv arbeide videre med teksten for å innarbeide de foreslåtte endringer på en god måte. Erfaringsmessig vil svakere studenter mange ganger ikke klare å ta til seg forslagene, mens sterkere studenter i større grad vil kunne nyttiggjøre seg slike innspill. Det er derfor ikke så stor risiko for at veileder hjelper studenten til en "ufortjent" god karakter ved å gi konkrete innspill. Slike kommentarer kan gjerne gis i en spørrende form.

5.3.Forslag til instruks for veileder av masteroppgaver

Veiledningen skal følge studenten gjennom alle momentene i læringsmålene.

Veileder må være forberedt på å introdusere studenten for elementære krav til skriftlige arbeider, som krav til kildehenvisninger. Også etiske betraktninger kan være ukjent for studenten, men forutsettes å være innarbeidet i løpet av skriveprosessen.

Veileder skal i innledningsfasen være behjelpelig med å formulere og avgrense problemstillingen som behandles i oppgaven, herunder også å veilede om hva som realistisk kan omhandles innenfor ordgrensen.

Veileder har ikke ansvar for det endelige resultatet; studentenes faglige rekkevidde vil variere, og det er ingen grunn til at ikke dette skal gjenspeiles også i masteroppgaven. Veilederens rolle er å hjelpe studenten til å kunne yte sitt beste.

Veileder kan bistå i utformingen av tema for oppgaven dersom studenten ber om det. Det gjelder både med hensyn til omfang og med hensyn til faglig relevans - er det noe interessant å skrive om her innenfor de rammer som gjelder for en masteroppgave? Likevel bør veilederen mest mulig inspirere studenten til å finne temaer og problemstillinger som studenten selv kan se er viktige og faglig interessante.

6. Sensur

6.1. Sammenheng med læringsmål og veiledning

Det er av stor betydning at den normen det veiledes etter samsvarer med normen det sensureres etter og at begge gjenspeiler læringsmålene. Vi mener derfor at det bør utformes et forslag til instruks for sensur av masteroppgaver.

6.2. Forslag til instruks for sensur av masteroppgaver

Masteroppgave sensureres av to sensorer.

Veileder deltar som hovedregel ikke i sensur av masteroppgaver på 30 studiepoeng, og aldri i sensur av masteroppgaver på 60 studiepoeng.

Vurderingen av masteroppgaven skal knyttes nært til læringsmålene.

Momenter knyttet til metode og kildebruk skal tillegges større vekt – i begge retninger – enn de materielle momentene. For bestått karakter er det likevel et krav at masteroppgaven avdekker *avansert kunnskap* innen temaet, eller innen deler av det.

Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng vektlegges i begge retninger.

Momenter som avdekker selvstendighet skal belønnes. Det gjelder for eksempel der studenten behandler et tema som ikke har god dekning i litteraturen, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte, eller der studenten reiser eller belyser problemstillinger på interessante måter, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte.

Momenter som viser at studenten har vært i stand til selv å se faglige eller metodiske sammenhenger som ikke leses direkte ut av litteratur eller andre kilder, belønnes. Herunder også blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda.

Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper, har også betydning for bedømmelsen. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig.

Der avgrensing er gjort eksplisitt og godt begrunnet, skal det ikke trekkes for manglende behandling av temaer det er avgrenset mot. Dette henger sammen med de begrensinger som ligger i rammen for masteroppgaven.

Evne til framstilling og formidling er et selvstendig mål med oppgaven: Språkbeherskelse, fremstillingsevne, klarhet, oversiktlighet, presisjon og systematisk ryddighet, herunder ryddige kildehenvisninger vektlegges i begge retninger.

7. Generelt om bruk av karakterskalaen ved sensur av masteroppgaver

7.1.Bakgrunnen

Skalaen A–E ble innført for universitet og høyskoler fra 2003. Av Universitets- og høyskolerådet blir skalaen beskrevet som en absolutt, kriteriebasert skala, til forskjell fra den relative ECTS-skalaen (som er en omregningsskala for sammenligning av ulike lands karaktersystemer).[1] Universitets- og høyskolerådet har laget generelle kvalitative beskrivelser av de enkelte karakternivåene.[2] For de enkelte fagområder kunne det lages utfyllende beskrivelser, og dekanene ved de tre juridiske fakultetene foreslo retningslinjer for karaktergivningen i 2003.[3]

På et tidlig tidspunkt ble det fra Oslo-fakultetet sendt et skriv til sensorene hvert semester hvor det ble forklart at det på grunn av veiledning og arbeidsinnsats ville være forklarlig hvis mange av oppgavene fikk karakterer i det øvre sjiktet. Etter hvert ble et tilsvarende skriv sendt ut til sensorene også ved fakultetet i Bergen. Skrivet har nok vært medvirkende til at karakterene A og B har vært benyttet i langt høyere grad for masteroppgaven enn for andre emner i jusstudiet.

En oversikt over karakterfordelingen for masteroppgaven ved de tre fakultetene for perioden 2008–2013[4] ser slik ut:

	UiO	UiB	UiT[5]

[1] Se «Informasjon om det norske karaktersystemet» fra Universitets- og Høyskolerådet (vedlegg 2).
[2] Se «Generelle, kvalitative beskrivelser for det enkelte karaktertrinn» fra Universitets- og Høyskolerådet (vedlegg 3).
[3] Se «Retningslinjer for karaktergivning i juridiske fag» gjengitt fra Tromsøs hjemmesider (vedlegg 4).
[4] Fra og med høstsemesteret 2008 til og med vårsemesteret 2013.
[5] For Tromsø har vi tall fra og med høsten 2009.

	A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F
30 sp	44	37	14	4	1	0	44	35	16	4	1	0	41	30	18	8	1	1
60 sp	77	16	3	2	1	1	87	13	0	0	0	0	36	27	21	6	6	3

Tabellen viser prosentvis fordeling av bokstavkarakterer gitt for masteroppgaver på 30 og 60 studiepoeng de fem siste årene (fra og med høstsemesteret 2008 til og med vårsemesteret 2013). Detaljert oversikt er tatt med som vedlegg 5.

Vi ser at av "vanlige" masteroppgaver (30 studiepoeng) er hhv 44, 44 og 41 % vurdert til karakteren A i perioden. For store masteroppgaver (60 studiepoeng) er variasjonen større – her skal man ta i betraktning at Bergen har en ordning som innebærer at man må søke om å få skrive stor oppgave, og det er karakterkrav for å få det innvilget – resultatene er derfor ikke direkte sammenlignbare.

Bruken av karakterskalaen for masteroppgaver har vært omdiskutert gjennom flere år for mange fagområder. Dette har vært tema blant annet på Universitets- og høyskolerådets årlige karakterkonferanser, og flere karakterundersøkelser har vært gjennomført.[6]

Universitets- og høyskolerådets styre vedtok i 2010 å beholde gjeldende generelle karakterbeskrivelser inntil institusjonene hadde fått erfaring med gjennomføringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (noe som har sammenheng med et forslag om å knytte karakterbeskrivelsene til kvalifikasjonsrammeverket). Samtidig anmodet styret om at det ble laget fag- og nivåspesifikke beskrivelser.[7]

Etter forslag fra en arbeidsgruppe i Universitets- og høyskolerådet skal det i vitnemål og karakterutskrifter tas inn karaktertabeller som viser karakterfordelingen for det aktuelle emnet.[8] Dette tiltaket blir gjennomført i nær fremtid.

7.2. Bør bruken av karakterskalaen endres for juridiske masteroppgaver?

Bruen av karakterskalaen på masteroppgavene bør være den samme ved alle de tre juridiske fakultetene. Utdanningen er hovedsakelig den samme, og studentene konkurrerer i høy grad om de samme arbeidsplassene. Både for studentene og for avtakerne vil det være en fordel om eksamensresultatene fra de tre fakultetene kan sammenlignes på grunnlag av karakterene.

Dagens praksis der de to beste karakterene blir brukt i langt større grad enn for de andre emnene i studiet byr på problemer av flere slag.

Selv om karakterskalaen anses som absolutt og kriteriebasert, kan det sies at det er misvisende når de to øverste trinnene i en femdelt skala blir så dominerende. En karakterskala vil unngåelig få et innslag av sammenligning. Allerede et uttrykk som «fremragende», som i dag skal være hovedkriteriet for karakteren A, er etter sitt eget innhold relativt (rager frem foran hva?). Videre er det neppe heldig å se det slik at karakterene skal angi den enkelte students relative prestasjoner for

[6] Se for eksempel materiale fra karaktersamlingen i 2013.
[7] Se opplysninger på Universitets- og Høyskolerådet sine sider om karaktersystemet. http://www.uhr.no/ressurser/temasider/karaktersystemet_1
[8] Se «Informasjon om det norske karaktersystemet» s. 2.

de enkelte fag; en påpekning av at karakterene blir bedre fordi studenten arbeider mye med masteroppgavene, blir derfor ikke helt treffende. En god karakter vil normalt bli oppfattet slik at studenten har gjort det godt i sammenligning med andre studenter i den samme gruppen.

Innvendingene ovenfor faller i noen grad bort hvis vitnemål og karakterutskrifter utstyres med karakterstatistikk for de enkelte emner. Da vil det fremgå at A og B er nokså vanlige karakterer på masteroppgavene.

En annen innvending som derimot ikke faller bort med statistikk i vitnemålet, er at karakterene er lite egnet til skille mellom studentene hvis bare mindre del av skalaen brukes i praksis. Noe spissformulert kan det sies slik at karakterene ikke er egnet til å vise hvilke studenter som hører til de 8–10 prosent beste, hvis karakteren A gis til en langt større prosentandel. Dette kan være en ulempe både for avtakerne og for de studentene som har de beste prestasjonene. Muligens kan det også sies at karaktersystemet ikke motiverer til ekstra innsats så lenge de beste karakterene kan oppnås med en middels innsats. Hensynet til mer informativ karaktersetting og til belønning av ekstra innsats taler for at hele karakterskalaen tas i bruk også for masteroppgaven.

En overgang til å gi bare bestått eller ikke bestått vil imøtekomme innvendingen om at dagens karaktergivning kan virke misvisende, men en slik ordning ville ikke kunne tjene til å gi bedre informasjon om nivået og til å belønne ekstra innsats. Kvaliteten på oppgavene vil da sannsynligvis gå ned, og læringsutbyttet reduseres.

Omlegging av bruken av en karakterskala innebærer alltid et problem med sammenligning av resultater før og etter omleggingen. Hvis nye vitnemål og utskrifter inneholder karakterstatistikk for emnet, og denne statistikken bare omfatter karakterer etter omleggingen, vil de nye dokumentene isolert sett gi korrekt informasjon. For å unngå uheldige slutninger i situasjoner der nye og gamle dokumenter sammenlignes, bør de nye vitnemålene – og vel også karakterutskriftene – opplyse med rene ord at bruken av karakterskalaen for masteroppgavene ble lagt om fra et bestemt tidspunkt.

Etter dette må anbefalingen bli at de tre fakultetene legger om bruken av karakterskalaen for masteroppgavene, at vitnemål og karakterutskrifter inneholder statistikk som omfatter tiden etter omleggingen, og at vitnemål og karakterutskrifter opplyser om at bruken av skalaen er lagt om.

7.3.Konkret om karaktersetting på masteroppgave

7.3.1. Egne fagspesifikke, kvalitative kriterier for karakterer på masteroppgave?

Det kan være nødvendig å utarbeide egne fagspesifikke, kvalitative kriterier for anvendelse av karakterskalaen ved sensur av masteroppgaven.

For MNT-fagene (matematisk-naturvitenskapelige og teknologiske fag) er nye felles retningslinjer for karaktersetting på masteroppgaver gjort gjeldende fra høsten 2012. De ble utviklet av en arbeidsgruppe som også presenterte sensor-/veiledervurdering og et standardisert sensurskjema.

Resultatet av dette arbeidet er tilgjengelig på Universitets- og Høyskolerådets nettsider.[9] Modellen de har bygget opp, kan gi nyttige referansepunkter også til arbeidet med juridiske masteroppgaver.

7.3.2. Forslag til karakterbeskrivelse for masteroppgaver i rettsvitenskap

Alle læringsmålenes momenter skal vurderes, med mindre enkelte unntaksvis er mindre relevante i enkelte typer oppgaver.

G. En fremragende prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd, oppgaven representerer overbevisende argumentasjon og meget god forståelse av fagfeltets tradisjoner. Oppgaven preges av konsistens, god oversikt og språklig klarhet.
H. En meget god prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd. Oppgaven representerer god argumentasjon, og innsikt i fagfeltets forskningstradisjoner. Oppgaven er oversiktlig og preget av språklig klarhet.
I. En god prestasjon. De fleste momentene i læringsmålene er dokumentert nådd, og det er ingen alvorlige mangler i forhold til de øvrige.
J. En prestasjon som preges av mangler med hensyn til selvstendighet og evne til å se sammenhenger. Det kan være mangler ved alle momentene i læringsmålene, men ingen av dem må være alvorlige.
K. En prestasjon preget av alvorlige mangler, men der det likevel er dokumentert kunnskaper, forståelse og ferdigheter over et visst minimum i alle læringsmålene.
L. En prestasjon som ikke oppfyller minstekravene i ett eller flere av læringsmålene.

7.3.3. Karaktersetting på masteroppgaver fra høsten 2014

Fra høsten 2014 vil de tre juridiske fakultetene gi nye instrukser til sensorene om hvordan karakterskalaen skal nyttes for masteroppgaver. Instruksen vil baseres på en felles del, der bl.a. bruken av karakterskalaen inngår, og – eventuelt – en spesifikk del der bl.a. de lokale læringsmålene inngår (med mindre det oppnås enighet om likelydende instrukser og retningslinjer).

Fra samme tidspunkt vil karakterutskrifter og vitnemål være utstyrt med et lite søylediagram for hver karakter. Det viser fordelingen av karakterer i det aktuelle emnet over de siste fem årene (eller kortere, der emnet er nyere).

Samlet sett vil dette innebære en omlegging av praksis, der de spesielle kvalitative karakterbeskrivelsene for masteroppgaver er det sentrale elementet, sammen med en spesifikk oppfordring til sensorene om å nytte hele karakterskalaen. På den bakgrunn vil det bli utformet en kortfattet informasjon som kandidatene kan legge ved vitnemålet sitt, for å dokumentere at normen for karaktersetting er en annen fra og med høsten 2014.

7.3.4. Bør veileder gjøres kjent med karakteren?

Det kan være av interesse for veileder å få kjennskap til hvilken karakter en masteroppgave endte med. Det kan være til stor hjelp i hans/hennes eget arbeid med å utvikle sin kompetanse som

[9] Rapporten: http://www.uhr.no/documents/Karakter_masteroppgaver_NfmNrt.pdf Karakterbeskrivelsene: http://www.uhr.no/documents/vedlegg1_Karakterbeskrivelse_masteroppgave.pdf Sensorvurdering: http://www.uhr.no/documents/vedlegg2_Sensorvurdering.pdf Veiledervurdering: http://www.uhr.no/documents/vedlegg3_Veiledervurdering.pdf

veileder, idet han/hun får muligheten til å kalibrere sin oppfatning av både veiledningen og kandidaten ut fra det nivået sensorene opererer med.

På den annen side vil antakelig enkelte studenter anse karakteren som gjeldende deres "personlige forhold" og ikke ønske den formidlet til veileder. Etter forvaltningsloven kan karakteren neppe sees som "noens personlige forhold" (med mulig unntak for strykkarakter?) - jf. at offentleglova opererer med innsyn i karakterer som hovedregel; unntaksbestemmelsen som hjemler skjerming fins i § 26.

Offentleglova § 26 første ledd sier om karakterer at det kan gjøres "unntak frå innsyn for karakterar og vitnemål frå utdanning". § 11 pålegger oss å vurdere merinnsyn dersom vi benytter anledningen til å gjøre unntak fra innsyn. I denne vurderingen skal det gjøres en interesseavveiing. Her vil hensynet til veileders behov for tilbakemelding veie tungt – mens allmennhetens interesse neppe kan tillegges vekt, sånn at vurderingen her ikke vil medføre full offentlighet rundt karakterer på masteroppgaver.

Innsyn er altså hovedregelen, også for karakterer. Sammen med veileders legitime behov for å kunne bedømme sin egen innsats, blir dette avgjørende for vurderingen: Veileder bør gis innsyn i karakteren som settes på masteroppgave han/hun har veiledet.

Neste spørsmål blir da: Skal veileder gis innsyn på forespørsel, eller skal det gis rutinemessig? Det er enighet i utvalget om at de hensynene som ivaretas ved at veileder gis innsyn, veier så tungt at innsyn bør gis rutinemessig.

Vedlegg 1 - Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

KUNNSKAP

Bachelor (1. syklus)	Master (2. syklus)	Ph.d. (3. syklus)
Kandidaten…	*Kandidaten…*	*Kandidaten…*
- har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor fagområdet	- har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område	- er i kunnskapsfronten innenfor sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og/eller kunstneriske problemstillinger og metoder
- kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet	- har inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metoder	- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige og/eller kunstneriske utviklingsprosjekter
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet	- kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet	- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet
- har kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet	- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet.	

FERDIGHETER

Bachelor (1. syklus)	Master (2. syklus)	Ph.d. (3. syklus)
Kandidaten…	*Kandidaten…*	*Kandidaten…*
- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg	- kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning	- kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning	- kan bruke relevante metoder for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklings-	- kan drive forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt

	arbeid på en selvstendig måte	internasjonalt nivå
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling	- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer	- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet
- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer	- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer	

GENERELL KOMPETANSE

Bachelor (1. syklus)	Master (2. syklus)	Ph.d. (3. syklus)
Kandidaten…	*Kandidaten…*	*Kandidaten…*
- har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger	- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger	- kan identifisere nye relevante etiske problemstillinger og utøve sin forskning med faglig integritet
- kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe, og i tråd med etiske krav og retningslinjer	- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter	- kan styre komplekse tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante utrykksformer	- kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttrykksformer	- kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis	- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten	- kan delta i debatter innenfor fagområdet i internasjonale fora
- kjenner til nytenkning og innovasjonsprosesser	- kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser	- kan vurdere behovet for, ta initiativet til og drive innovasjon

Vedlegg 2

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET
The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Informasjon om det norske karaktersystemet

Det norske karaktersystemet er fastsatt i Lov om universiteter og høyskoler § 3-9 med følgende formulering: *"Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått."*

Absolutte skalaer
Begge skalaene er absolutte skalaer i den forstand at de er kriteriebaserte. Dersom en prestasjon tilfredsstiller kriteriene for en karakter, skal man gi denne karakteren uavhengig av hvordan fordelingen av de øvrige karakterene i eksamenskullet er. Ved innføringen av bokstavkarakterskalaen var det imidlertid diskusjon om forholdet til den relative ECTS-skalaen.[1] Denne diskusjonen har hatt betydning for forståelsen av karaktersystemet, og det kan være nyttig å se nærmere på bakgrunnen for og forutsetningene ved innføringen av bokstavkarakterskalaen.

Innføringen av en nasjonal karakterskala
Dagens karaktersystem ble innført for å få en nasjonal karakterskala som kunne være felles for all høyere utdanning i Norge. Forut for dette hadde man en rekke forskjellige karakterskalaer, og i tillegg kunne samme karakterskala bli praktisert ulikt i forskjellige fagmiljøer og ved forskjellige institusjoner.

Et viktig grunnlagsarbeid for innføringen av det nye karaktersystemet ble utført av en arbeidsgruppe nedsatt av det daværende Universitetsrådet i 1999-2000. I januar 2000 avleverte gruppen rapporten "Mål med mening. En utredning om etablering av en felles nasjonal karakterskala". Rapporten ble oversendt til Mjøs-utvalget, som senere la grunnlaget for innføringen av Kvalitetsreformen i utredningen "Frihet med ansvar" (NOU 2000:14).

I lovsaken (Ot. prp. Nr. 40 (2001-2002) om oppfølging av kvalitetsreformen uttalte departementet følgende om karakterskalaen:

> *Departementet er kjent med at Universitets- og høgskolerådet er i gang med å utforme felles retningslinjer for innføring av ny karakterskala. Departementet mener at konkretiseringen av hva som kjennetegner besvarelser som kvalifiserer til de ulike karaktertrinn må forankres i fagmiljøene. Hensikten med en felles karakterskala er å få et mer samordnet system for karaktergiving i høyere utdanning, slik at samme karakter i større grad vil være et uttrykk for en felles forståelse av kandidatenes prestasjoner. Dette betyr imidlertid ikke at det skal benyttes en statistisk normalfordeling ved vurdering av studentenes prestasjoner i hvert enkelt emne eller fag, for hvert enkelt semester.*

[1] ECTS er en forkorting for European Credit Transfer and Accumulation System. ECTS har flere elementer, bl.a.regler for beregning av omfanget av kurs/emner i form av credits (studiepoeng). Karakterssystemet består av en relativ karakterskala A-F, som ulike nasjonale karakterskaler skulle kunne oversettes til.

De generelle karakterbeskrivelsene ble utarbeidet av UHR og fastsatt høsten 2004. Det har vært foreslått endringer i disse, men det er fortsatt beskrivelsene fra 2004 som gjelder. I tillegg til de generelle karakterbeskrivelsene er det utarbeidet fagspesifikke karakterbeskrivelser, som regel i regi av nasjonale fagråd/nasjonale råd/profesjonsråd. I 2009-10 er det arbeidet med egne fagspesifikke karakterbeskrivelser for masterarbeider, og slike er utarbeidet for et flertall av fagene. Innenfor realfag og teknologi blir det vurdert å utarbeide felles karakterbeskrivelser for realfag-/teknologiområdet.

Forholdet til ECTS
Den relative ECTS-skalaen er i noen sammenhenger blitt oppfattet som en europeisk norm for karakterfordelinger. ECTS-skalaen har imidlertid vært ment som en skala som en kan omsette ulike nasjonale skalaer til. I praksis har det vist seg vanskelig, og i 2009-versjonen av ECTS Users' Guide blir det fastslått at ECTS-skalaen var for vanskelig å bruke. I stedet ble det anbefalt å innføre "ECTS Grading Table" som viser den faktiske karakterfordelingen på emner/program. Denne anbefalingen er fulgt opp av UHR, og en arbeidsgruppe har i 2010 foreslått at det i vitnemål og karakterutskrifter innarbeides karaktertabeller som viser karakterfordelingen for andre studenter som har tatt eksamen i de samme emnene som den enkelte kandidat/student.

Endringene i ECTS Users' Guide innebærer at det ikke er aktuelt å vurdere om det norske karaktersystemet er i tråd med ECTS. Når vi nå skal tolke karakterer, blir det i forhold til karakterbeskrivelsene og i forhold til karakterfordelingen blant andre studenter. Når en skal vurdere bruken av karakterskalaen på tvers av fag og institusjoner, må en som tidligere bruke data om karakterfordelinger, hentet fra kilder som DBH og FS, eller foreta undersøkelser på tvers av institusjonene.

Erfaringene med det norske karaktersystemet
Etter innføringen av det nye karaktersystemet har UHR i samarbeid med institusjonene og det nasjonale rådssystemet arbeidet med å koordinere og overvåke bruken av karakterskalaene. Det er opprettet karakterpaneler som har utredet ulike sider ved hvordan karaktersystemet blir brukt innen de ulike fagområder. UHR har opprettet en egen arbeidsgruppe (analysegruppen) som har analysert rapporter fra karakterpanelene og data om karakterfordelinger.

Som ledd i dette arbeidet er bl.a. mindre utvalg av eksamensbesvarelser vurdert og karaktersatt av "nasjonale kommisjoner" uavhengig av resultatene ved ordinær eksamen. Dette har særlig vært rettet inn mot masterarbeider og mot bruken av karakterene E og F, det vil si bestått og ikke bestått karakter, på bachelornivå.

Rapportene fra stikkprøveundersøkelsene når det gjelder masteroppgaver, viser at det på den ene siden er relativt lett å oppnå konsensus om karaktersettingen i de nasjonale kommisjonene, men det er en del avvik i forhold til ordinær eksamenskarakter og hovedtendensen er at de nasjonale kommisjonene er strengere i karaktersettingen enn det som var tilfellet ved ordinær eksamen. Flere av kommisjonene peker på at det er for stor andel som får A og B på masteroppgavene. I tillegg til rapportene fra kommisjonene har analysegruppen samlet inn data om karakterfordelingen på alle masteroppgavene. Hovedbildet er at andelen som får karakterene A + B i de fleste fag er om lag 2/3. Hele skalaen brukes, men det er en vesentlig annen fordeling enn på lavere nivåer.

I karakterrapporten for 2008 ble et begrenset utvalg av bacheloroppgaver eller bachelor-besvarelser innenfor karakterområdet D-F vurdert, bl.a for å bidra til felles forståelse av kravene til bestått karakter. Når det gjelder skillet mellom D og E (bestått karakter) og F (ikke bestått), viste materialet at det ikke var noen tendens i retning av "snill" sensur ved ordinær eksamen.

Totalfordelingene, som omfatter karakterfordelingen ved alle høyere utdanningsinstitusjoner, har vært stabile over tid. Den prosentvise fordelingen når det gjelder bokstavkarakterskalaen har vært følgende:

%	A	B	C	D	E	F	Totalantall
2004	10,7	26,4	28,4	15,1	9,4	10,0	601 466
2005	10,9	26,1	28,8	15,4	9,4	9,5	662 300
2006	10,7	25,7	29,6	15,3	9,2	9,5	665 823
2007	10,8	25,8	30,7	15,1	8,9	8,8	666 995
2008	11,0	26,1	30,7	15,9	7,8	8,5	693 230
2009	11,2	25,9	31,0	15,9	7,8	8,2	733 491[2]

Skalaen *bestått/ikke bestått* benyttes for om lag 20 % av eksamenene. Andelen *ikke bestått* har i dette tidsrommet gått ned fra 12,4 % til 7, 6 %.

Karakterstatistikker hentet fra DBH viser at det er en del forskjeller i karakterfordelingene mellom ulike utdanninger. Innenfor utdanningene er det også en del forskjeller mellom institusjonene, men det har ikke vært foretatt nærmere undersøkelser om bakgrunnen for disse forskjellene.

Karaktersystemet og nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning
Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning ble fastsatt 20.03.2009. Rammeverket beskriver kvalifikasjonene som ferdige kandidater på ulike nivå skal ha, definert som totalt læringsutbytte i form av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Institusjonene arbeider med å tilpasse studieplaner for fag og emner der læringsmål beskrives med utgangspunkt i kvalifikasjonsrammeverket. Fristen for dette arbeidet er utgangen av 2012.

En arbeidsgruppe under UHR har foreslått at de generelle karakterbeskrivelsene knytter vurderingen av prestasjoner direkte opp mot læringsmålene for et emne, slik at karakterene uttrykker graden av oppfyllelse av læringsmålene. Arbeidsgruppen foreslo videre at det bør utarbeides egne fagspesifikke karakterbeskrivelser for masterarbeider. UHRs styre vedtok i april 2010, etter en høringsrunde med sprikende vurderinger av de foreslåtte endringene, at dagens generelle karakterbeskrivelser beholdes inntil institusjonene har fått mer erfaring med kvalifikasjonsrammeverket. Styret anmodet samtidig om at de generelle beskrivelsene suppleres med fag- og nivåspesifikke karakterbeskrivelser.

Fagspesifikke karakterbeskrivelser for masterarbeider
I de årlige karakterrapportene og på de nasjonale karakterkonferansene har det vært rettet søkelys mot at karakterfordelingene på masterarbeider skiller seg vesentlig ut fra karakterfordelingene på andre emner, både på masternivå og andre nivåer. Dette var et utgangspunkt for at arbeidsgruppen under UHR foreslo at det bør etableres egne fagspesifikke karakterbeskrivelser for masterarbeider/ masteroppgaver. Fagmiljøene bør drøfte hvilke aspekter ved masterarbeider/masteroppgaver som skal vurderes særlig sammenlignet med emneeksamener. Dette gjelder både fagmiljøer som bruker bokstavskalaen A-F og fagmiljøer som bruker bestått/ikke bestått på masterarbeider/masteroppgaver. Fagmiljøene kan etter egen vurdering velge å bruke disse karakterbeskrivelsene også for bacheloroppgaver, hjemmeeksamener, og andre større selvstendige arbeider.

I 2009 har karakterpanelene vurdert behovet for egne fagspesifikke karakterbeskrivelser for masterarbeider. Det er utarbeidet nye fagspesifikke karakterbeskrivelser i 21 fag, mens 12 fag har

[2] Studenttallet har ikke økt i perioden, og økningen i antall eksamener skyldes i hovedsak at det er økning i antall emner og eksamener ved at større emner er delt opp i mindre

vurdert det slik at det ikke er behov for egne eller nye fagspesifikke beskrivelser for masterarbeider. Innenfor realfag og teknologi vurderes det å utarbeide felles karakterbeskrivelser og felles anbefalte retningslinjer for sensur av masterarbeider/-oppgaver innenfor fagområdet.

Sammenheng mellom opptaksgrunnlag og karakterer?
I diskusjonen om bruk av karakterskalaen og forskjeller i karakterfordelinger blir ulikheter i opptaksgrunnlag ofte brukt som forklaring, særlig gjelder det for masterarbeider der det kan være strenge opptakskrav eller utvelgelse på andre måter. Det har imidlertid vært liten dokumentasjon av forskjellene i opptaksgrunnlag og hvordan disse slår ut.

Innenfor fagområdet økonomi og administrasjon er det utarbeidet omfattende karakterstatistikker på tvers av institusjonene. Disse viser at det ikke synes å være sammenheng mellom inntakskvalitet og eksamensresultater, og at det synes å være en del forskjeller i hvordan institusjoner og fag bruker karakterskalaen.

Andre data, for eksempel karakterdata i DBH, indikerer forskjeller i karakterfordelinger som ikke bare kan tilskrives forskjeller i opptaksgrunnlag. Disse spørsmålene bør undersøkes nærmere og i en bredere sammenheng der flere forklaringsvariabler trekkes inn.

Videre arbeid
Arbeidet med å koordinere og overvåke bruken av karakterskalaene bør innarbeides eksplisitt både i det generelle kvalitetssystemet ved institusjonene og i det nasjonale rådssystemet. NOKUT bør følge opp ved evalueringen av kvalitetssikringssystemene.

Det er utviklet større grad av felles forståelse av bruken av karakterskalaene, og det er relativt stor stabilitet i karaktersettingen. Det er likevel langt igjen til at ambisjonen om at skalaen skal brukes på samme måte på tvers av fag, nivå og institusjoner kan sies å være nådd. Dette er et langsiktig faglig arbeid, som i hovedsak bør foregå i fagmiljøene og de nasjonale faglige organene.

Det har vært stor diskusjon om karakterfordelingen på masterarbeider. Dette synes foreløpig ikke å ha ført til endringer i karaktersettingen, og det er fortsatt store forskjeller mellom fagområder og institusjonstyper. Det er en utfordring å komme fram til en felles forståelse for hva som bør være en rimelig karakterfordeling på masterarbeider og om den bør være tilnærmet den samme på tvers av fagområder og institusjoner. Denne problemstillingen bør følges opp både ved institusjonene og de nasjonale organene og ses i sammenheng med de fagspesifikke karakterbeskrivelsene for masterarbeider.

Det er ønskelig at ulike sider ved bruken av karakterskalaen blir gjenstand for grundigere undersøkelser i form av forskning. Særlig bør spørsmålet om sammenhenger mellom opptaksgrunnlag og resultater i høyere utdanning undersøkes nærmere.

Det er ønskelig med oppdatert informasjon om karaktersystemene i andre land, særlig i Europa.

UHR/UU 14.10.2010

Vedlegg 3

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLERÅDET
The Norwegian Association of Higher Education Institutions

Karaktersystemet – generelle, kvalitative beskrivelser

Det daværende Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) sendte 10. mai 2004 brev til alle statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner om hvilke prinsipper som skal legges til grunn for bruken av det nasjonale karaktersystemet på alle studienivå. UFD bad Universitets- og høgskolerådet justere de generelle, kvalitative beskrivelsene for de enkelte karaktertrinn i bokstavkarakterskalaen med utgangspunkt i disse prinsippene. Departementet har bekreftet at beskrivelsene nå er i samsvar med grunnprinsippene for bruk av karakterskalaen.

symbol	**betegnelse**	**generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier**
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.
symbol	**nemning**	**generell, ikkje fagspesifikk omtale av vurderingskriterium**
A	framifrå	Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner særs god vurderingsevne og stor grad av sjølvstende.
B	mykjegod	Mykjegod prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.
C	god	Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten syner god vurderingsevne og sjølvstende på dei viktigaste områda.
D	nokså god	Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølvstende.
E	tilstrekkeleg	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lita vurderingsevne og lite sjølvstende.
F	ikkje greidd	Prestasjon som ikkje tilfredsstiller dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglande vurderingsevne og sjølvstende.
symbol	**description**	**General, qualitative description of valuation criteria**
A	Excellent	An excellent performance, clearly outstanding. The candidate demonstrates excellent judgement and a high degree of independent

		thinking.
B	Very good	A very good performance. The candidate demonstrates sound judgement and a very good degree of independent thinking.
C	Good	A good performance in most areas. The candidate demonstrates a reasonable degree of judgement and independent thinking in the most important areas.
D	Satisfactory	A satisfactory performance, but with significant shortcomings. The candidate demonstrates a limited degree of judgement and independent thinking.
E	Sufficient	A performance that meets the minimum criteria, but no more. The candidate demonstrates a very limited degree of judgement and independent thinking.
F	Fail	A performance that does not meet the minimum academic criteria. The candidate demonstrates an absence of both judgement and independent thinking.

© Universitets- og høgskolerådet, 6. august 2004

Vedlegg 4

Retningslinjer karaktergivning for juridiske fag

http://uit.no/ansatte/organisasjon/artikkel?p_document_id=80684&p_dimension_id=88177&p_menu=42427

Foreslått av dekanene ved de juridiske fakultetene i Bergen, Oslo og Tromsø etter fullmakt 24. april 2003 fra Det nasjonale fakultetsmøtet for juridiske fag. Vedtatt av styret ved Det juridiske fakultet 11.06.03 (JF 41/03-16).

Vurderingsuttrykket ved prøving av studentene skal være bestått/ikke-bestått eller bokstav-karakterer, jf. universitets- og høgskolelovens § 3-9 (6). Fastsettelsen av bokstavkarakterer skal skje på grunnlag av generelle beskrivelser som er vedtatt av Universitets- og høgskolerådet, 6. august 2004, samt utdypende beskrivelser som er anbefalt av Det nasjonale fakultetsmøtet for juridiske fag.

Generelle beskrivelser av karakterene:

Betegnelse		**Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier**
A	*Fremragende*	*Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.*
B	*Meget god*	*Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.*
C	*God*	*Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.*
D	*Nokså god*	*En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en grad av vurderingsevne og selvstendighet.*
E	*Tilstrekkelig*	*Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.*
F	*Ikke bestått*	*Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.*

Når karakterskalalen Bestått/Ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen. Jf. Eksamensforskriften til Universitetet i Tromsø av 15.12.05, § 36.

Utdypende beskrivelser for juridiske fag:

Måling av juridiske egenskaper og ferdigheter skjer etter en sammensatt vurdering av ulike kvaliteter. Det avgjørende for karakterfastsettelsen skal være totalinntrykket av kandidatens prestasjoner, sett i forhold til oppgaven som er gitt. Ulike besvarelser av samme oppgave kan således ha hver sine sterke og svake sider, og likevel bli ansett som likeverdige ved totalvurderingen. På

bakgrunn av dette, angis det ikke fagspesifikke beskrivelser i form av faste regler om hva som kjennetegner det enkelte karaktertrinn eller hvilke egenskaper som teller mest.

Ved vurderingen av hvilke karaktertrinn som skal gis, ut fra de ovennevnte generelle beskrivelsene, vil det legges vekt på følgende ferdigheter i den totalvurderingen som skal foretas :

- Kunnskaper om og oversikt over oppgavens tema og relevant bakgrunnsstoff;
- Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng;
- Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, til å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt til å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig;
- Blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda;
- Selvstendighet ved evne til å resonnere kritisk og uavhengig i forhold til foreliggende læremidler og undervisning;
- Språkbeherskelse, fremstillingsevne, presisjonsnivå og systematisk ryddighet ved skriftlig og muntlig redegjørelse for fagjuridiske emner.

Ferdighetene vil i varierende grad inngå ved den faglige totalevurderingen, og er ikke uttømmende angitt eller prioritert.

De generelle og utfyllende beskrivelsene skal ikke anvendes med sikte på å oppnå en prosentvis normalfordeling ved den enkelte prøve, men ligge fast over tid.

- Det skal legges opp til at de to beste karakterene (A og B) tilsvarer laud etter 2.75-skalaen. Vurderingskriteriene bør brukes slik at karakteren A nasjonalt og over tid kan oppnås av omkring 10 % av kandidatene.
- Haudkarakteren deles i tre slik at C er en god haud, D en middels haud og E en svak haud
- Nivået for stryk skal være som etter 2.75-skalaen. Denne skalaen er hittil benyttet ved karakterfastsettelsen på jusstudiene i Bergen og Tromsø.

Vedlegg 5

Detaljert karakteroversikt 2008 – 2013

Absolutte tall								**Prosenter**						
30 studiepoeng Bergen														
	A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**Totalt**		**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**
h08	45	38	14	6	2	0	105	h08	43	36	13	6	2	0
v09	84	51	23	5	1	1	165	v09	51	31	14	3	1	1
h09	56	33	7	0	0	1	97	h09	58	34	7	0	0	1
v10	67	44	13	2	1	0	127	v10	53	35	10	2	1	0
h10	49	31	11	2	0	1	94	h10	52	33	12	2	0	1
v11	55	56	19	4	3	0	137	v11	40	41	14	3	2	0
h11	28	33	21	7	1	0	90	h11	31	37	23	8	1	0
v12	54	44	24	9	1	1	133	v12	41	33	18	7	1	1
h12	51	30	23	8	2	1	115	h12	44	26	20	7	2	1
v13	48	65	37	10	0	1	161	v13	30	40	23	6	0	1
	537	425	192	53	11	6	1224							
Prosent	**44**	**35**	**16**	**4**	**1**	**0**	**100**							
60 studiepoeng Bergen														
	A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**			**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**
h08	1	0	0	0	0	0	1	h08	100	0	0	0	0	0
v09	1	0	0	0	0	0	1	v09	100	0	0	0	0	0
h09	1	0	0	0	0	0	1	h09	100	0	0	0	0	0
v10	6	0	0	0	0	0	6	v10	100	0	0	0	0	0
h10	0	0	0	0	0	0	0	h10	0	0	0	0	0	0
v11	3	2	0	0	0	0	5	v11	60	40	0	0	0	0
h11	1	0	0	0	0	0	1	h11	100	0	0	0	0	0
v12	8	2	0	0	0	0	10	v12	80	20	0	0	0	0
h12	1	0	0	0	0	0	1	h12	100	0	0	0	0	0
v13	12	1	0	0	0	0	13	v13	92	8	0	0	0	0
	34	5	0	0	0	0	39							
Prosent	**87**	**13**	**0**	**0**	**0**	**0**	**100**							

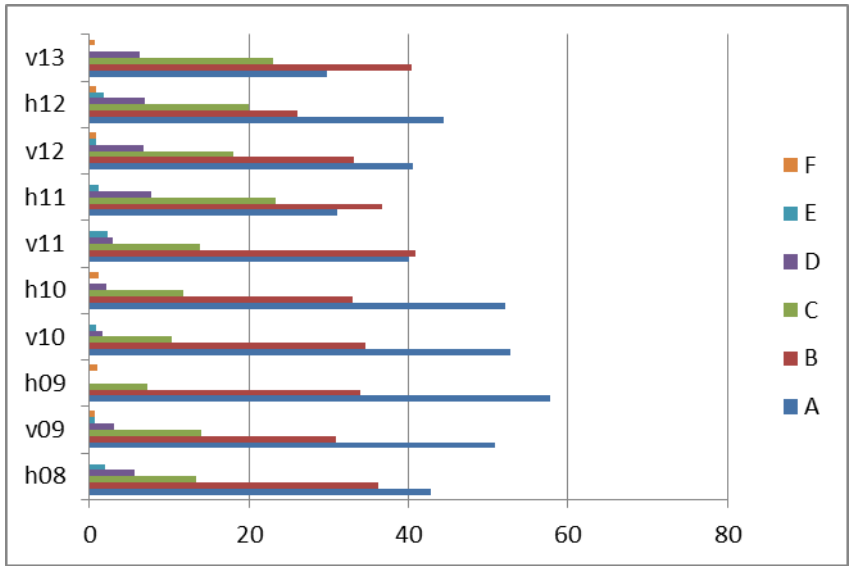

Absolutte tall								**Prosenter**						
30 studiepoeng Oslo														
	A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**			**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**
h08	83	66	23	6	2	0	180	h08	46	37	13	3	1	0
v09	99	76	34	6	1	0	216	v09	46	35	16	3	0	0
h09	81	54	38	7	1	1	182	h09	45	30	21	4	1	1
v10	104	86	30	8	2	0	230	v10	45	37	13	3	1	0
h10	88	78	37	4	2	1	210	h10	42	37	18	2	1	0
v11	104	87	36	14	4	1	246	v11	42	35	15	6	2	0
h11	91	87	24	5	1	1	209	h11	44	42	11	2	0	0
v12	85	83	29	11	0	1	209	v12	41	40	14	5	0	0
h12	100	73	25	12	1	0	211	h12	47	35	12	6	0	0
v13	113	96	35	10	3	2	259	v13	44	37	14	4	1	1
	948	786	311	83	17	7	2152							
Prosent	**44**	**37**	**14**	**4**	**1**	**0**	**100**							
60 studiepoeng Oslo														
	A	B	C	D	E	F			A	B	C	D	E	F
h08	22	1	0	0	0	0	23	h08	96	4	0	0	0	0
v09	13	4	1	0	1	0	19	v09	68	21	5	0	5	0
h09	22	3	0	0	0	0	25	h09	88	12	0	0	0	0
v10	16	6	1	3	0	1	27	v10	59	22	4	11	0	4
h10	16	3	1	1	0	0	21	h10	76	14	5	5	0	0
v11	20	7	2	0	0	1	30	v11	67	23	7	0	0	3
h11	13	5	1	0	1	0	20	h11	65	25	5	0	5	0
v12	22	6	1	0	0	0	29	v12	76	21	3	0	0	0
h12	13	3	0	0	0	1	17	h12	76	18	0	0	0	6
v13	22	0	0	0	0	0	22	v13	100	0	0	0	0	0
	179	38	7	4	2	3	233							
Prosent	**77**	**16**	**3**	**2**	**1**	**1**	**100**							

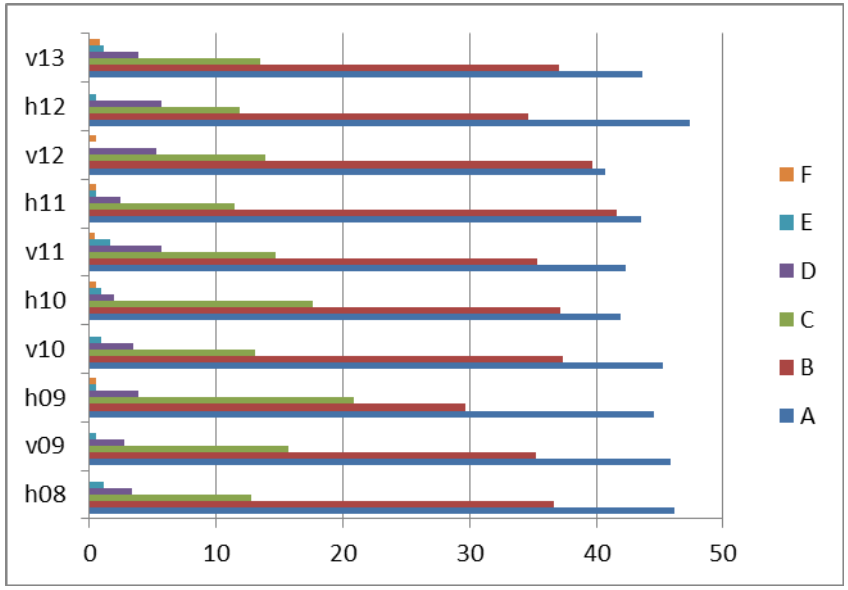

Absolutte tall								Prosenter						
30 studiepoeng Tromsø														
	A	B	C	D	E	F			A	B	C	D	E	F
h08														
v09														
h09	23	15	13	6	1	2	60	2009	38	25	22	10	2	3
v10														
h10	32	19	6	6	1	1	65	2010	49	29	9	9	2	2
v11														
h11	20	15	12	4	1	0	52	2011	38	29	23	8	2	0
v12														
h12	26	21	11	5	1	0	64	2012	41	33	17	8	2	0
v13	15	14	8	2	0	0	39	v13	38	36	21	5	0	0
	116	84	50	23	4	3	280							
Prosent	**41**	**30**	**18**	**8**	**1**	**1**	**100**							
60 studiepoeng Tromsø														
	A	B	C	D	E	F			A	B	C	D	E	F
h08								h08						
v09								v09						
h09	2	2	3		1		8	h09	25	25	38	0	13	0
v10								v10						
h10								h10						
v11								v11						
h11	1	4	1	1		1	8	h11	13	50	13	13	0	13
v12								v12						
h12	2	1	1				4	h12	50	25	25	0	0	0
v13	7	2	2	1	1		13	v13	54	15	15	8	8	0
	12	9	7	2	2	1	33		36	27	21	6	6	3
Prosent	**36**	**27**	**21**	**6**	**6**	**3**	**100**							

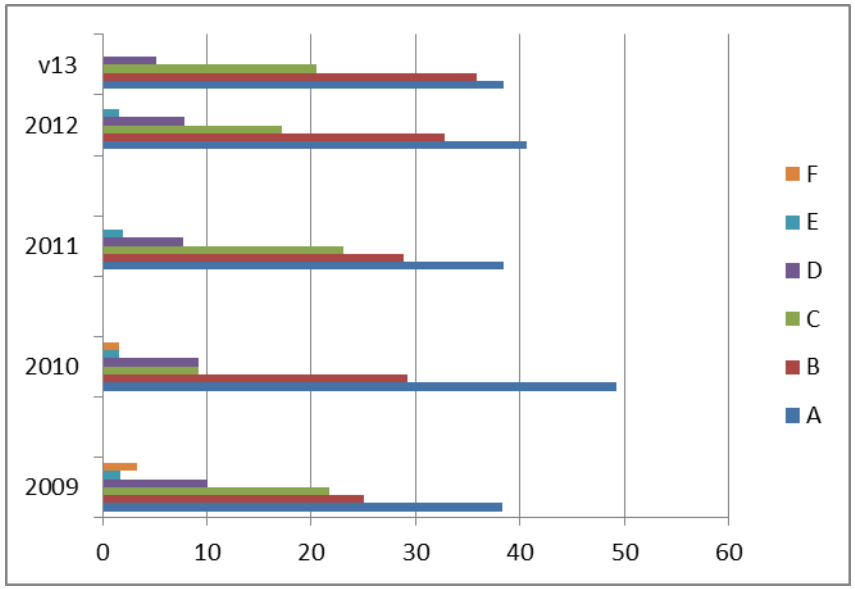

Tilbake til sakslisten

Sak 31/14 – 2

Opptak av internasjonale søkere til spesialemner ved Det juridiske fakultet

I forbindelse med forberedelsene til sommerens opptak av studenter som søker særskilt studierett til spesialemner (JUSVALG) ved Det juridiske fakultet, er det igangsatt en prosess for å utarbeide tydelige retningslinjer for hvordan opptaket skal behandles og gjennomføres, og som videre er forankret i de sentrale forskriftene og reglementene ved UiB. På ledermøtet 1. april ble fakultetsledelsen forelagt en sak om opptak av internasjonale søkere til spesialemner ved fakultetet (se vedlegg).

«Internasjonale søkere bosatt i utlandet» defineres i denne sammenhengen som a) utenlandske statsborgere bosatt i utlandet og b) utenlandske studenter som er i Norge med en kortvarig, midlertidig oppholdstillatelse der den kortvarige oppholdstillatelsen vil utløpe før eventuelle studier av spesialemner vil kunne bli sluttført.

Sentrale reglement for opptak av internasjonale søkere

Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen § 4.1.2 «Om opptak til kortvarige studier» fastsetter at fakultetet har anledning til å gi opptak til kortvarige studier uten utdanningsplan for enkelte studentgrupper med en varighet på inntil ett år.

Opptak av internasjonale studenter til kortvarige studier reguleres videre av «Reglement for opptak av internasjonale søkere til Universitetet i Bergen. Avtale- og programstudenter, gjestestudenter og gradsstudenter». Studenter som ønsker opptak til kortvarige studier utenom avtaler er altså gjestestudenter. En gjestestudent defineres på følgende måte, jf. § 2 B:

> *Studenter som er permanent bosatt utenfor Norden og som får opptak til delstudier ved Universitetet i Bergen på individuelt grunnlag for å gjennomføre en faglig godkjent plan. Et delstudium ved Universitetet i Bergen kan vare i maksimalt ett år.*
>
> *Gjestestudentene er ikke tilknyttet en avtale, et nettverk eller et program. Gjestestudenter er selv ansvarlige for å finansiere studieoppholdet*

§ 3 B definerer en rekke krav som må være oppfylt for å gi opptak til en gjestestudent:

- Søkeren må legge frem plan for fulltidsstudier for perioden. Planen skal være godkjent av et fagmiljø ved Universitetet i Bergen.
- Søkeren må dokumentere høyere utdanning med et omfang tilsvarende minst 60 studiepoeng (ECTS) utover krav til generell studiekompetanse
- Søkeren må dokumentere tilfredsstillende språkkunnskaper i forholdet til det studiet det gjelder

Og i tillegg

Enten:

- Søkeren må være registrert aktiv student ved hjemmeinstitusjonen og kunne dokumentere at studiene ved Universitetet i Bergen inngår som del av utdanning ved hjemmeinstitusjonen.

Eller at:

- Utdanningen er en påbygging av eksisterende utdanning eller kompetanseutvikling i tilknytning til profesjon.

Eller at:

- Søkeren har oppholdstillatelse i Norge på familiegjenforeningsgrunnlag som ektefelle/samboer av avtale- og programstudent med opptak til full høyere grad ved Universitetet i Bergen.

Forskriften og reglementet åpner for at fakultetet kan ta opp gjestestudenter på delstudier i inntil et år (60 studiepoeng) gitt at søkerne har en plan for studiene som er godkjent av et fagmiljø ved UiB. Vanlig praksis for å gjøre dette er at fakultetene må kontakte Studieadministrativ avdeling for å få tilsendt søknadsskjema for gjestestudenter de ønsker å ta opp. Det faktiske opptaket av disse studentene gjøres ved SA, etter anbefaling og søknad fra fakultetet/instituttet.

Med utgangspunkt i reglementet og SA sine generelle rutiner er det ikke anledning til å ta opp internasjonale studenter gjennom JUSVALG-opptaket. Dette fordi disse ikke oppfyller kravet om å ha tilknytning til et fagmiljø. SA åpner likevel for at det kan inngås avtaler mellom SA og et fakultet slik at det kan tas opp gjestestudenter, uten krav om at søkeren har kontakt med et fagmiljø på forhånd.

Fakultetsledelsens synspunkter og konklusjon i saken

På ledermøtet ble fakultetsledelsen bedt om å ta stilling til to spørsmål i forhold til opptak av internasjonale søkere til spesialemner:

- Hvilke kategorier av internasjonale studenter er det ønskelig å ha ved fakultetet?
    1. Kun de internasjonale studentene som kommer på utvekslingsopphold gjennom utvekslingsavtaler?
    2. Både avtalestudenter og gjestestudenter?
- Dersom det er ønskelig med både avtalestudenter og gjestestudenter:
    1. må gjestestudentene ha en tilknytning til et fagmiljø?
       eller
    2. er det ønskelig at enkeltpersoner uten en etablert tilknytning til et fagmiljø skal kunne søke opptak til spesialemner?

Fakultetsledelsen uttalte følgende:

- Fakultetet er ikke ansvarlig for å tilrettelegge for opptak av internasjonale søkere bosatt i utlandet som ikke omfattes av fakultetets og UiB sine innvekslingsavtaler.
- Fakultetets internasjonaliseringsansvar er ivaretatt gjennom opptak av og tilrettelegging for innvekslingsstudenter.
- Dersom det skulle være ønskelig for et fagmiljø å ta opp internasjonale studenter utenfor en avtale, er dette ivaretatt i det sentrale reglementet gjennom den eksisterende gjestestudentordningen.

Fakultetsledelsen konkluderte med at det ikke er ønskelig at internasjonale søkere bosatt i utlandet skal kunne søke opptak til JUSVALG.

SU bes om å ta stilling til de samme spørsmålene som ble forelagt fakultetsledelsen, og til fakultetsledelsens synspunkter og konklusjon i denne saken.

Tilbake til sakslisten

Sak 31/13 – 3

Handlingsplan for internasjonalisering

Fra: Arbeidsgruppen for ny handlingsplan for int. virksomhet

Til: Det juridiske fakultet

Fornying av fakultetets handlingsplan for internasjonal virksomhet 2014-2015 – overlevering av planutkast fra arbeidsgruppen

Fakultetets nåværende Handlingsplan for internasjonal virksomhet 2011-2013 ble vedtatt av fakultetsstyret 16.6.2011. Handlingsplanen ble i styresak 86/13 forlenget ut vårsemesteret 2014 (til styremøtet 11.6.2014). Dekanen ble i samme styresak gitt fullmakt til å nedsette og fastsette mandat for en arbeidsgruppe som med grunnlag i evaluering av gjeldende handlingsplan for internasjonalisering skulle fremme forslag til nyrevidert plan for 2014-2015.

Oppnevning. Arbeidsgruppens sammensetning og mandat:
Dekan Asbjørn Strandbakken oppnevnte 1.4.2014 en arbeidsgruppe med oppdrag å utforme et utkast til ny handlingsplan for internasjonalisering.

Arbeidsgruppen fikk følgende mandat:

Arbeidsgruppen skal med utgangspunkt i gjeldende handlingsplan for internasjonal virksomhet vurdere om målene som er satt fortsatt er dekkende, herunder fremme forslag til nye mål som skal nedfelles i handlingsplanen for internasjonalisering i perioden 2014-2015. Arbeidsgruppen skal dessuten angi de virkemidler som bør tas i bruk for å realisere handlingsplanen og angi hvem som skal være ansvarlige for oppfølgingen. Alle forslag skal bygge på hva som er realistisk å gjennomføre både mht. tidsperioden og tilgjengelige ressurser som er til rådighet for denne delen av fakultets virksomhet. I lys av at ny strategiplan vil vedtas fra 2016, er det naturlig at handlingsplanen for 2014-2015 i hovedtrekk følger de prioriteringer fakultetet har hatt så langt i inneværende strategiplanperiode.

Arbeidsgruppen fikk frist til 5. mai med å levere et utkast til fornyet handlingsplan, og ble oppnevnt med følgende medlemmer:

Prodekan for forskning Berte-Elen Konow
Rådgiver Randi Sæbøe
Stipendiat Katrine Rong Holter
Førsteamanuensis Halvard Haukeland Fredriksen
Rådgiver Ingrid E. Tøsdal (koordinator for gruppen)

Gruppens arbeid:
Arbeidsgruppen har hatt fire møter.

Leder for ph.d.-programmet og administrativ koordinator for ph.d-programmet deltok på møtet der gruppen drøftet internasjonalisering av ph.d-programmet.
Koordinator for arbeidsgruppen har i tillegg hatt ett møte med de som administrerer studentutveksling til og fra fakultet for å få innspill til handlingsplanen.

Universitetets sentrale handlingsplan og fakultetets strategiplan:
Utkastet som nå foreligger er utarbeidet i samsvar med fakultetets strategiplan for perioden 2011-2015, og ligger også innenfor rammene av Handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet 2011-2013 som ble vedtatt av Universitetsstyret 14. april 2011.05.26

Innspill til studieordningskomiteen fra arbeidsgruppen:
I lys av at det er nedsatt en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag å utrede en mulig ny studieordning basert på en treårig bachelorgrad og en eller flere toårige mastergrader, har arbeidsgruppen valgt kun i begrenset grad å fokusere på internasjonalisering av masterprogrammet i rettsvitenskap i planperioden 2014-2015. For ikke å foregripe utredningen av mulig ny studieordning er de foreslåtte tiltakene for å sikre et internasjonalt perspektiv i undervisningen her hjemme derfor svært begrenset for perioden 2014-2015.

Arbeidsgruppen er likevel av den oppfatning at en i *alle* emner i studieprogrammet må ta inn over seg de internasjonale dimensjonene ved rettsvitenskapen. Det bør inkluderes komparative aspekt i *alle* emner i studieprogrammet, og minst én artikkel eller annen litteratur på engelsk bør ha sin naturlige plass i litteraturlisten for hvert emne. Dette innspillet oversendes til studieordningskomiteen.

Arbeidsgruppen vil også spille inn til studieordningskomiteen at det bør være interessant å se på om ett av de obligatoriske emnene i sin helhet kunne undervises på engelsk, og samtidig åpnes opp for innreisende utvekslingsstudenter. Dette ville tjene flere formål: Det ville heve de norske studentenes kompetanse i juridisk engelsk, det ville bedre muligheterne for å få til en reel integrering av innreisende utvekslingsstudenter, og det ville sikre «internasjonalisering hjemme» ved at de norske studentene får internasjonale perspektiv og internasjonal erfaring i møte med de innreisende utvekslingsstudentene.

Handlingsplanen for perioden 2011-2013 inneholdt blant annet tiltakene «Vurdere om et emne undervist på engelsk eller andre fremmedspråk bør inngå som obligatorisk del av mastergraden.» og «Utrede oppretting av et nytt spesialemne som legger opp til aktiv deltagelse fra både norske og innreisende studenter.» Disse tiltakene er ikke fullført i løpet av planperioden, men er tatt ut av handlingsplanen for 2014-2015 fordi arbeidsgruppen mener at dette isteden bør vurderes i sammenheng med at ny studieordning utredes.

Arbeidsgruppens innstilling:
Arbeidsgruppens utkast til ny handlingsplan er enstemmig.

Bergen 5. mai 2014

Katrine Berg Holter

Hålvard Haukeland Fredriksen

Berte-Elen R. Konow

Randi Sæbøe

Ingrid Elisabeth Tøsdal

Handlingsplan for internasjonal virksomhet ved Det juridiske fakultet 2014-2015

Internasjonaliseringsoppdraget

For å nå visjonen om å bli en internasjonalt anerkjent forsknings- og utdannings-

institusjon skal Det juridiske fakultet

1. Utdanne jurister og forskere med kompetanse til å løse internasjonale og komplekse juridiske spørsmål og samfunnsoppgaver for et nasjonalt og internasjonalt arbeidsmarked
2. Drive juridisk forskning som inngår i den internasjonale rettsvitenskapelige forskningsfronten

Overordnede mål for planperioden

Internasjonaliseringsarbeidet som er beskrevet i denne handlingsplanen er begrenset til Det juridiske fakultets utdannings- og forskningsoppdrag og har følgende overordnede målsetninger:

1) Videreutvikle studieprogrammene faglig, pedagogisk og administrativt med sikte på å få et bevisst fokus på forholdet mellom det nasjonale og det internasjonale og sikre studiekvalitet på internasjonalt høyt nivå.

2) Utvikle en kvalitativt sterk faglig profil for forskningsvirksomheten, som gjør at fakultetet blir en aktiv bidragsyter i den internasjonale forskningsfronten.

Mer spesifikke mål for internasjonalisering av utdanningstilbudet og for internasjonalisering av forskningen er angitt nedenfor. For hvert mål er det gitt en liste over hvilke konkrete tiltak som skal iverksettes for å forfølge målet i planperioden. For masterstudiet er handlingsplanen ikke ment å foregripe utredningen av mulig ny studieordning.

Internasjonalisering av utdanningstilbudet

Mål: Sikre at masterprogrammet ivaretar et internasjonalt perspektiv ved å:

- Oppfordre til at kursansvarlige sikrer at EU-retten, EMK-retten og andre internasjonale rettskilder har en adekvat plass i studietilbudet.
- Oppfordre kursansvarlige til å inkludere engelskspråklig litteratur i kjernelitteraturen i *alle* emner.
- Stimulere til bruk av internasjonale anerkjente gjesteforelesere i de obligatoriske emnene ved at det settes av midler som de kursansvarlige kan søke om.
- Oppfordre kursansvarlige i obligatoriske emner som har undervisning i uke 3 (UiBs internasjonale uke) til å ha et særlig internasjonalt fokus i undervisningen denne uken.
- Utarbeide rutiner for at internasjonale forskere som kommer til fakultetet i andre ærend blir vurdert som aktuelle for å holde forelesning for studentene.

Mål: Styrke mottaksapparatet og integreringen av innreisende utvekslingsstudenter ved å

- Fortsette å hente ideer fra vellykkede mottaksuker- og oppfølgingstiltak ved andre juridiske fakultet
- Videreføre introduksjonsforelesningene «Exploring the Norwegian Legal Culture».

- Fortsette å evaluere fadderopplegget og det sosiale programmet for innreisende studenter og vurdere mulige forbedringer, i samarbeid med ELSA.

- Gå i dialog med Juristforeningen om mulig utarbeidelse av en flyer med informasjon om undergrupper som er særlig aktuelle for internasjonale studenter.
- Se på mulighetene for å planlegge undervisningen i spesialemnene på en slik måte at det i størst mulig grad sikres at de internasjonale studentene har undervisning gjennom hele semesteret, samtidig som det legges til rette for deltagelse fra norske studenter.

Mål: Øke andelen norske studenter på de engelskspråklige spesialemnene ved å:

- Oppmuntre kursansvarlige til å integrere forelesninger fra de engelskspråklige spesialemnene i de obligatoriske emnene der dette er mulig og relevant.

- Fortsette å sørge for at de engelskspråklige spesialemnene blir tilfredsstillende presentert på informasjonsmøtet om 5. studieår, til tross for at de kursansvarlige ofte ikke har mulighet til å være til stede.

- Endre informasjonen om spesialemner på fakultetets nettsider slik at norske studenter blir oppmuntret til å velge engelske spesialemner.

Mål: Sikre at studentene får anledning til å studere ved gode institusjoner i utlandet ved å:

- Videreutvikle og forbedre informasjonen om utveksling på fakultetets nettsider

- Oppfordre studentene til å gjøre bruk av utvekslingsavtalene som er inngått med tyske universitet, og se på måter å formidle til studentene hvor viktig den tyske rettskulturen er for norsk rett.

- Fortsette arbeidet med å få på plass gode utvekslingsavtaler, herunder også avtaler som *ikke* gjelder LLM, med universitet i USA, blant annet ved å følge opp kontaktene som ble opprettet ved deltagelse på NAFSA 2013 og 2014.

- Fortsette arbeidet med å få på plass gode utvekslingsavtaler på fakultetsnivå, herunder også LLM, med anerkjente universitet i Canada.

- Arbeide videre med å få til en utvekslingsavtale med University of Singapore

- Sondere muligheter for flere utvekslingsavtaler andre steder i Asia

Mål: Styrke internasjonaliseringen i ph.d.-programmet ved å:

- Utarbeide en erfaringsbank med oversikt over hvor ph.d.-kandidater har vært på forskningsopphold tidligere.
- Oppfordre FU til å prioritere søknader om reisestøtte fra ph.d.-kandidater slik at alle ph.d.-kandidater får mulighet til å gjennomføre minst ett forskningsopphold i utlandet.
- Legge forholdene til rette for at ph.d.-kandidatene gis mulighet til å presentere prosjektet sitt på engelsk for et internasjonalt publikum, ved at det gis uttelling for dette i den valgfrie delen av ph.d.-programmet og ved at søknader om reisestøtte fra ph.d.-kandidater, for å holde prosjektpresentasjon, prioriteres.
- Klargjøre i oppstartsamtale at det er et veilederansvar å

  - motivere til, og å legge til rette for utenlandsopphold som innebærer kontakt med utenlandske forskningsmiljø
  - foreslå aktuelle fora der prosjektpresentasjon på engelsk kan finne sted
  - motivere til at avhandlinger som ikke har et utelukkende særnorsk tema, skrives på engelsk.
- Fortsette å fremheve verdien av utenlandsopphold i ph.d.-kandidatens medarbeidersamtale.
- Fortsette å informere om muligheten for at deltakelse på språkkurs godskrives i den den valgfrie delen av ph.d.-programmet
- Oppfordre FU til at ph.d.-kandidater som skriver på engelsk prioriteres ved tildeling av midler til språkvask.
- Videreutvikle det nordiske samarbeidet innen forskerutdanningen, og oppfordre til mer aktiv bruk av Jurforsk Nordic portalen.
- Utarbeide oversikter over hvor det finnes tilfredsstillende engelskspråklig undervisning som kan erstatte grunnlinjen i ph.d.-programmet, for internasjonale ph.d.-kandidater som er tatt opp på ph.d.-programmet i rettsvitenskap.

Internasjonalisering av forskning

Mål: Øke muligheten for den enkelte til å delta i den internasjonale rettsvitenskapelige debatten ved å:

- Kartlegge eksisterende internasjonalt forskningssamarbeid og finne ut hvor samarbeidet bør styrkes. Herunder fortsette arbeidet med å utvikle bærekraftige og varige relasjoner som legger til rette for forskningssamarbeid, med fakultetets samarbeidsuniversitet i Russland og Kina.
- Kartlegge hvilke universitet fakultetet ønsker forskningssamarbeid med.
- Oppfordre forskergruppene til å ta i bruk eksterne finansieringskilder til å avholde internasjonale seminar og konferanser.
- Oppfordre forskergruppene til å videreføre eller etablere nordiske og/eller internasjonale nettverk og fora for arbeidspresentasjoner.
- Oppfordre fakultetets forskere til å delta i, eller ta initiativ til større internasjonale forskningsprosjekter, og prioritere forskningsadministrativ støtte til slike initiativ.
- Prioritere søknader om reisestøtte til reiser som bidrar til nettverk for flere enn én enkelt forsker.
- Prioritere søknader om støtte til opphold i utlandet av lengre varighet fremfor søknader om støtte til opphold av kortere varighet.
- Prioritere søknader om til støtte til reiser for å presentere egen forskning/paper.
- Ved tildeling av forskningsmidler vil det legges vekt på om forskeren deltar i den internasjonale debatten der dette er naturlig ut fra forskningsemnet.
- Oppfordre til at det gjøres bruk av eksterne finansieringskilder for forskningsopphold.
- Legge til rette for at flere benytter seg av muligheten for Erasmus Teacher Mobility gjennom at det informeres aktivt om dette.

Mål: Øke antall internasjonale publikasjoner ved å:

- Prioritere midler til språkvask og annen støtte i forbindelse med internasjonal publisering.

- Utnytte internasjonale stipendiaters språklige tilleggskompetanse som del av arbeidsplikten, for eksempel til språkvask og annen støtte i forbindelse med publisering i internasjonale publiseringskanaler.
- Tilby språkkurs både for administrativt og vitenskapelig ansatte, både UiB-interne kurs og eksterne kurs.
- Oppmuntre både vitenskapelige og administrative ansatte til å benytte seg av språkkurs i regi av våre britiske samarbeidspartnere, delfinansiert av Erasmus Staff Mobility-midler.

Mål: Stimulere til å invitere internasjonale vitenskapelige gjester ved å:

- Avsette midler til invitasjon av internasjonale vitenskapelige gjester.
- Videreføre ordningen med at forskergruppelederne kan invitere internasjonale kapasiteter gjennom prioritering av små driftsmidler til slike søknader.
- Opprettholde gode rutiner for mottak av internasjonale vitenskapelige gjester, slik at disse ivaretar gjestens faglige og sosiale behov.
- Oppfordre fagmiljøene til å vurdere om vitenskapelige gjester som kommer til fakultetet i andre ærend kan tjene som undervisningsressurs i det obligatoriske studiet.
- Oppfordre fagmiljøene til å søke om eksterne midler for å invitere gjesteforskere.
-

Tilbake til sakslisten

Sak 31/14 – 4

Spørsmål fra student om lesesalplass for masteroppgaveskrivende V14 (mens Dragefjellet er under rehabilitering.)

Fra: Oda Gautun <oda_gau@hotmail.com>
Sendt: 1. mai 2014 10:46
Til: jsu@uib.no; Johanne Spjelkavik
Emne: Angående lesesalplasser for masterstudenter skoleåret 2014/2015

Hei!

Jeg studerer ved det juridiske fakultet Universitet i Bergen, fjerde studieår.

18. mars i år var jeg samt en del av mine medstudenter på informasjonsmøte om masterordningen for høsten 2014.

På dette møtet kom det opp spørsmål om hvordan fakultet tenker å håndtere situasjonen med lesesalplasser når gamlebygget skal renoveres fra høsten 2014. Det ble sagt på møtet at alle som skriver 60 poengs mastergrad vil få fast lesesalplass. Ved spørsmål om hvordan situasjonen ville bli for de som skriver 30 poengs master ble det uttalt at det var JSU som styrte med dette, og at fakultet ikke kunne uttale seg nærmere om dette per 18.mars 2014.

Jeg har i ettertid vært i kontakt med JSU for å høre hvordan de tenker å fordele lesesalplassene for kommende studieår.

JSUs leder skriver i mail datert 22.april at ”det vil bli et kraftig kutt i muligheten til å få en fast lesesalplass via søknad til JSU i tråd med reglementet.” Det påpekes også at dette bare vil være midlertidig, frem til renoveringen av gamlebygget er avsluttet.

Videre skriver leder av JSU følgende i mailen;

”Slik vi har tenkt vil vi ikke prioritere de studentene som skriver liten master (30 stp) ved revidering av nytt lesesalsreglement. Store deler av studentmassen som skriver 30-stp. master skriver den fra et annet sted i landet eller i utlandet og det fremstår slik at for de fleste trenger de ikke en slik tilgang til kildene/personalet som du skisserer her. Det er også lite obligatorisk man må gjennom i prosessen ved å skrive masteroppgaven, selv om dette utvides gradvis ved revideringen av JUS 399.

Deler av fakultetsledelsen ønsker å prioritere faste plasser til studentene på første studieår, men omfanget her er ikke fastslått enda. Vi i JSU er delt; noen i styret ønsker en slik ordning, men ser for seg at det er relativt få plasser, mens andre mener at førsteårsstudentene ikke bør bli favorisert her.

Dersom studentene på første studieår blir prioritert ser vi for oss en ordning hvor disse plassene er reservert til de frem til kl 10.00, hvor det etter det er fritt frem for studenter på alle studieår.

For å forsøke å oppsummere - ja, det ser ut som om at studentene som skriver master på 30 stp. ikke vil få fast plass med det nye lesesalsreglementet, men det er ikke 100% enda.”

Dette svaret finner jeg opprørende og svært lite tilfredsstillende.

På mastermøtet 18.mars påpekte Knut Martin Tande at man fra høsten 2014 skal ha obligatorisk undervisning i form av work shops når man skriver masteroppgave ved fakultet. Grunnen til denne obligatoriske

undervisningen er at fakultet ønsker at de som skriver masteroppgave skal oppholde seg i nærheten av fagmiljøet og at de ressursene som finnes her på fakultet i større grad skal bli utnyttet.

Jeg stiller meg da utenforstående til at fakultet/JSU ikke ønsker å tildele faste lesesalplasser til de som ”bare” skriver 30 poengs mastergrad. Behovet for faste lesesalsplasser vil være like aktuelt for de som skriver 30 studiepoengs mastergrad som for de som skriver 60 poengs.

Slik jeg ser det står vi her overfor motstridende uttalelser.

Videre stiller jeg meg utenforstående til behovet med å gi førsteklassingene fast lesesalplass. Det første halve året av deres studieløp vil disse studentene kun ha undervisning i det som regnes som innføringsfag på studiet, og at det allerede er et stort antall lesesalplasser for disse studente.

Jeg mener personlig det er bedre at de faste lesesalplassene prioriteres gitt til de som skriver mastergrad. Det burde være et ønske fra fakultets side å stabilisere studiehverdagen til de som er i ferd med å avslutte sitt studieløp på UiB og sikre best mulig lesesalsforhold for disse.

Masterstudenter har også behov for mye stabilitet da de skal bedrive forskning. Å gå rundt på leting etter en ledig plass hver dag anses som svært lite hensiktsmessig.

Her bør også ønsket om å være i nærheten av fagmiljøet og ressursene tillegges særlig vekt. Det er ikke alle som skal skrive master som ønsker å gjøre det andre steder enn ved det juridiske fakultet. Jeg mener derfor at de som ønsker å skrive masteroppgaven sin på fakultet bør være sikret fast lesesalplass, og at dette må gjelde for både de som skriver 30 poengs master og de som skriver 60 poengs master.

Dette er en oppfatning jeg deler med mange av mine medstudenter, og jeg ser at dere tar dette med i betraktning når dere skal avgjøre hvordan situasjonen med faste lesesalplasser blir for neste studieår.

Denne mailen sendes til Studieutvalget ved det juridiske fakultet samt JSU.

Mvh,

Oda Kristina Arff Gautun

Tilbake til sakslisten

Sak 32/14

JUS132 Pengekravsrett: Nye læringsmål

Mål og innhold

Kurset i pengekravsrett befatter seg med rettsregler om forpliktelser til å betale penger innen både offentlig rett og privatrett. Mens andre emner avgjør vilkår for når det oppstår pengekrav, er pengekravsretten i hovedsak innrettet på fellesregler for betalingsforpliktelser som er gyldig stiftet, uansett rettsområde. Men pengekravsretten har klare forbindelseslinjer til andre fag, og da særlig kontraktsrett II. Målet er å bli i stand til å identifisere, drøfte og løse pengekravsrettslige problemer.

Læringsutbytte/resultat

Kurset har som målsetting å oppøve kunnskaper, kompetanse og ferdigheter slik:

1. Kunnskap

Etter at kurset er gjennomført forutsettes deltagerne å

ha kunnskap om lovfestede og ulovfestede pengekravsrettslige regler om samskyld, regress, gjeldsovertagelse, renteplikt, oppgjør av pengekrav, motregning, oppgjørskorreksjon, misligholdsvirkninger, kreditormora, foreldelse og alminnelige regler om endring i kreditorstilling (utenom reglene om forholdet mellom tidligere og ny kreditor og reglene om kolliderende rettsstiftelser i pengekrav).

ha kunnskap om hovedtrekk i lovgivningen om forbrukervern i kredittforhold, inkasso og regler om verdisikring av pengekrav

ha kunnskap om metodiske spørsmål av betydning for løsningen av pengekravsrettslige spørsmål

2. Mestring

Etter at kurset er gjennomført forutsettes deltagerne å kunne analysere rettsstoffet med siktemål:

å kunne tolke og anvende pengekravsrettslige lovregler:

å kunne drøfte og anvende ulovfestede pengekravsrettslige regler

3. Yrkesrelevant kompetanse

Etter at kurset er gjennomført forutsettes deltagerne

å være i stand til å arbeide selvstendig ved å identifisere, drøfte og løse pengekravsrettslige problemer i form av teoretisk utredning av gjeldende rett, rådgivning og konfliktløsning i og utenfor domstolene.

Tilbake til sakslisten

Sak 33/14

Læringsutbytte / ferdigheter – JUS 113 Kontraktsrett I

Kontraktsretten er først og fremst læren om – og i hvilken utstrekning – den enkelte kan binde seg selv, f.eks. til å betale penger, levere en vare, eller yte en tjeneste. Bindingen kan være ubetinget, ved at den som binder seg ikke stiller betingelser, f.eks. gaver til humanitære organisasjoner. Bindingen kan alternativt være betinget. Den som binder seg, forplikter seg i så fall på vilkår av at også den annen part binder seg. En typisk betingelse er at den annen part må yte et vederlag. Plikt til å yte en vare eller en tjeneste kan gjøres betinget av at mottakeren yter et vederlag i penger. Plikt til å yte penger kan gjøres betinget av vederlag i form av en vare eller tjeneste. De fleste avtaler, eller synonymt kontrakter, er slike gjensidige disposisjoner – rettsforhold der begge partene har bundet seg, men bindingen er betinget av at den annen part yter et vederlag. Hovedproblemene i kontraktsretten er om partene er bundet, og hvis ja, innhold og virkninger av slik binding.

Etter at kurset er gjennomført, forventes studenten å ha dette læringsutbyttet når det gjelder kunnskap:

Studenten skal:

- Ha grundig kunnskap – i form av evne til selvstendig analyse og forståelse – om regler, sammenhenger og begreper med hensyn til kontraktsrettslig binding, tolking, ugyldighet, lemping og representasjon.
- Ha kunnskap om hovedtrekk i den internasjonale utvikling som kan få betydning for norsk rett innenfor disse emnene.

Etter at kurset er gjennomført, forventes studenten å ha dette læringsutbyttet når det gjelder ferdigheter.

Studenten

- Kan finne frem til, systematisere og formulere kontraktsrettslige spørsmål og argumenter innenfor emnene nevnt i første strekpunkt, både muntlig og skriftlig.
- Kan resonnere seg frem til et faglig forsvarlig standpunkt på kontraktsrettslige spørsmål innenfor disse emnene ved å drøfte og avveie ulike typer av argumenter.
- Kan beherske en faglig metode som omfatter bruk av lovfestete og ulovfestete kontraktsrettslige kilder, bl.a. relevante internasjonale kilder, innenfor disse emnene.

Det nærmere studium av kontrakters innhold og kontraktsbrudd når det særlig gjelder regelverket om kjøp og andre spesielle avtaletyper er lagt til kontraktsrett II på tredje studieår.

Tilbake til sakslisten

Læringsutbytte / ferdigheter – JUS 131 Kontraktsrett II

Kurset i kontraktsrett II behandler vare- og tjenestekontrakter, med hovedvekt på kjøpsavtaler, særlig utfylling av kontrakter, forbrukervern og kontraktsbrudd.

Kurset bygger videre på kontraktsrett I, som omfatter avtaleinngåelse, tolking, ugyldighet, lemping og representasjon.

Etter at kurset i kontraktsrett II er gjennomført, forventes studenten å ha dette læringsutbyttet når det gjelder kunnskap:

Studenten skal:

- Ha grundig kunnskap – i form av evne til selvstendig analyse og forståelse – om det komplekse rettsstoffet i kontraktsretten, særlig lovfestet rett, ulovfestet rett, kontraktsrettslige prinsipper og internasjonale kilder (bl.a. CISG og EU-rett) av betydning for norsk rett.
- Ha grundig kunnskap om regelverket om kontraktsplikters innhold, særlig lovfestete og ulovfestete regler om utfylling av kontrakter.
- Ha grundig kunnskap om forbrukervernet, særlig i kjøp, og forstå forskjeller og nyanser i kontraktsrettslige kilder og argumentasjon som følge av partsforholdet (forbrukere, profesjonelle).
- Ha grundig kunnskap om kravene til riktig oppfyllelse, særlig prinsippet om ytelse mot ytelse.
- Ha grundig kunnskap om risikoproblemer, særlig vederlagsrisikoen i kjøp.
- Ha grundig kunnskap om når forsinkelse og mangler foreligger, særlig i kjøp.
- Ha grundig kunnskap om virkningene av forsinkelse eller mangler, særlig retten til å kreve oppfyllelse (bl.a. retten til utbedring), retten til å holde egen ytelse tilbake, retten til heving, retten til prisavslag og retten til erstatning.
- Ha kunnskap om hovedreglene om utmåling av prisavslag og erstatning.
- Ha grundig kunnskap om bortfall av retten til å gjøre gjeldende sanksjoner på grunn av kontraktsbrudd som følge av avhjelp, retting, reklamasjon og passivitet.
- Ha kunnskap om hovedreglene om oppfyllelseshindringer på den berettigedes side («kreditormora»).
- Ha kunnskap om hovedreglene om retten til å fremme krav overfor tidligere avtaleparter («springende regress»).
- Ha kunnskap om hovedreglene om personskifte når det gjelder kontraktsrettslige rettigheter og plikter.
- Ha kunnskap om hovedreglene om lovvalg i kontraktsforhold med tilknytning til to eller flere land.
- Ha kunnskap om samspillet mellom den nasjonale og internasjonale utviklingen i kontraktsretten.

Etter at kurset er gjennomført, forventes studenten å ha dette læringsutbyttet når det gjelder ferdigheter.

Studenten

- Kan finne frem til, systematisere og formulere kontraktsrettslige spørsmål og argumenter innenfor de nevnte emnene, både muntlig og skriftlig.

- Kan resonnere seg frem til et faglig forsvarlig standpunkt på kontraktsrettslige spørsmål innenfor disse emnene ved å drøfte og avveie ulike typer av argumenter.

- Kan beherske en faglig metode som omfatter bruk av lovfestete og ulovfestete kontraktsrettslige kilder, bl.a. relevante internasjonale kilder, innenfor disse emnene.

Tilbake til sakslisten

Sak 35/14

FORSLAG TIL EKSAMENSPLAN

(inkl. obligatoriske kursoppgaver)

DET JURIDISKE FAKULTET, STUDIEÅRET 2014/2015

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
33 (11. – 15.8.)	START: **EXPHIL** **EXFAC** **JUS122** **JUS131** **JUS241** **JUS242**	ÅPNING AV DET AKADEMISKE ÅR ***MUSÉPLASS***			
34 (18. – 22.8.)					
35 (25. – 29.8.)	**EKSAMENSFRI UKE (SA)**				
36 (1. – 5.9.)					
37 (8. – 12.9.)	JUS122 PUBL. OBLIG.				JUS122 INNLEV. OBLIG.
38 (15. – 19.9.)	JUS131 PUBL. OBLIG.			JUS131 INNLEV. OBLIG.	JUS241 PUBL. OBLIG.
39 (22. – 26.9.)					JUS241 INNLEV. OBLIG.
40 (20.9. – 3.10.)					KUNNSKAPSTEST EXFAC
41 (6. – 10.10.)				JUS122 EKSAMEN	
42 (13. – 17.10.)	**START JUS124**				JUS131 EKSAMEN
43 (20. – 24.10.)	**START JUS132**				
44 (27. – 31.10.)	**EKSAMENSFRI UKE (SA)**				
45 (3. – 7.11.)	JUS124 PUBL. OBLIG.	**START JUS111**		EXPHIL – JUEKS EKSAMEN	JUS124 INNLEV. OBLIG. JUS241 EKSAMEN
46 (10. – 14.11.)	JUS132 PUBL. OBLIG.			JUS132 INNLEV. OBLIG.	
47 (17. – 21.11.)	**EKSAMENSUKE SPESIALEMNER**				

48 (24. – 28.11.)	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER				
49 (1. – 5.12.)	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER				
					JUS111 PUBL. OBLIG
					JUS132 EKSAMEN
50 (8. – 12.12.)	START JUS135		INNLEVERING MASTER	JUS124 EKSAMEN	START JUS121
				JUS111 INNLEV. OBLIG.	
51 (15. – 19.12.)					
3 **(12. – 16.1.)**				INTERNASJONAL DAG	**JUS111 EKSAMEN**
					JUS242 PUBL. OBLIG.
4 (19. – 23.1.)	START JUS114		JUS121 PUBL. OBLIG.	JUS242 INNLEV. OBLIG.	
5 (26. – 30.1.)	EKSAMENSFRI UKE (SA)				
	JUS135 PUBL. OBLIG.		JUS121 INNLEV. OBLIG.	JUS135 INNLEV. OBLIG.	FAGLIG-PEDAGOGISK DAG
6 (2. – 6.2.)				DAVID DOUBLET[10]-SEMINAR	DAVID DOUBLET-SEMINAR
7 (9. – 13.2.)					
8 (16. – 20.2.)					JUS114 EKSAMEN
9 (23. – 27.2.)	START JUS113			FAGKRITISK DAG	JUS242 EKSAMEN
10 (2. – 6.3)	JUS135 EKSAMEN	START JUS133			
11 (9. – 13.3.)				JUS121 EKSAMEN	JUS113 PUBL. OBLIG
					START JUS123
12 (16. – 20.3.)				JUS113 INNLEV. OBLIG	

[10] Foreløpige datoer

13 (23. – 27.3.)	**EKSAMENSFRI UKE (SA)**				
14 (30.3. – 3.4.)				**SKJÆRTORSDAG**	**LANGFREDAG**
15 (6. – 10.4.)	**2. PÅSKEDAG**				
16 (13. – 17.4.)					JUS113 EKSAMEN
17 (20. – 24.4.)	**START JUS112**				JUS133 EKSAMEN
18 (27.4. – 1.5.)	**START JUS134**	JUS123 PUBL. OBLIG			**1. MAI**
19 (4. – 8.5.)			JUS123 INNLEV. OBLIG		
20 (10. – 14.5.)				**KRISTI HIMMELFARTS-DAG**	
21 (18. – 22.5.)	**EKSAMENSUKE SPESIALEMNER**				
				JUS112 INNLEV. OBLIG	
22 (25. – 29.5.)	**EKSAMENSUKE SPESIALEMNER**				
	2. PINSEDAG				
23 (1. – 5.6.)	**EKSAMENSUKE SPESIALEMNER**				
	INNLEV. MASTER				
24 (9. – 13.6.)		JUS123 EKSAMEN	JUS243 EKSAMEN		JUS112 EKSAMEN
		JUS134 HJEMMEEKSAMEN[11]			

KONTINUASJONSEKSAMENER VÅREN 2015

	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
UKE 32 (4. – 8.8.)	EXFAC JUS121 JUS131 JUS241	JUS111 JUS122 JUS132 JUS242	JUS112 JUS123 JUS133 JUS243	JUS113 JUS124 JUS135	JUS114
NB!	Kontinuasjonseksamen i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett: Oppgaven publiseres **tirsdag 28.7.** kl. 10.00. Leveringsfrist er **fredag 31.7.** kl. 10.00.				

Tilbake til sakslisten

[11] Oppgaven publiseres tirsdag 10.6. kl. 10.00. Leveringsfrist er fredag 13.6. kl. 10.00.